

5392 LLEI 7/1985, de 2 d'abril, reguladora de les bases del règim local. («BOE» 80, de 3-4-1985.)

JUAN CARLOS I

REI D'ESPANYA

A tots els qui vegeu i entengueu aquesta Llei, Sapigheu: Que les Corts Generals han aprovat la Llei següent i jo la sanciono.

PREÀMBUL

I

L'organització democràtica de la nostra convivència representada per la Constitució és un fet singular de la nostra convulsa història dels últims segles; singular pel grau de pacífic consens que va tenir en la seva elaboració i aprovació, fet per si sol sense precedents, i singular, també, per la importància dels assumptes i velles quere- lles que va abordar, igualment pel que fa a llibertats i organització territorial de l'Estat, al voltant dels quals la història és pròdiga a mostrar-nos les notables i greus dife- rències que dividien el sentiment dels ciutadans i eren causa de profundes alteracions en la cosa pública.

La implantació d'un fonament tan sòlid de convivèn- cia, que és tant com dir de futur, per força ha de produir efectes beneficiosos al llarg del ser nacional insuflant nova saba i noves energies en els últims reductes de l'or- ganització social; en una paraula, regenerant un teixit social desatès, si no decrepit, i lacerat pels successius embats de tots els vicis i abusos que van assolir la nostra vida pública i la van transformar en un campí qui pugui dels qui es disputaven el domini de les institucions per a la satisfacció d'interessos privats.

Un dels àmbits on més efectes produeix i ha produït l'aprovació de la nostra estimada Constitució és el relatiu a l'Administració local tan necessitada d'adaptació a la nova realitat. En el dia són nombroses les proves de la urgència de definir des de l'Estat l'abast de l'autonomia que es reconeix a aquestes entitats tan riques en història i en mostres de la seva important contribució a la defensa i a l'engrandiment d'Espanya, però tan exposades a patir els mals que puguin derivar d'una abusiva limitació de la seva capacitat d'actuació en els assumptes que són del bé comú de les viles, pobles, parròquies, raval, comunitats i altres llocs que amb diferents noms són coneguts en les diferents regions de la nostra pàtria.

La gravetat de l'assumpte no admet demora i encara menys quan, per motius de la nova configuració territorial de l'Estat, les noves comunitats autònomes esperen, algu- nes amb impaciència, que l'Estat traci les línies mestres definitòries d'aquestes entitats per procedir, immediata- ment, a l'exercici de les facultats que els seus novíssims estatuts els confien.

Es comprèn fàcilment que, en elaborar aquestes nor- mes reguladores del règim local, el legislador senti la càr- rega d'una especial responsabilitat, que l'incita a estendre les seves reflexions a tots els àmbits relacionats amb el tema i a indagar-hi des de totes les perspectives possibles i en primer lloc girant la vista cap a la història. I és que les institucions que conformen el règim local, a més de la seva importància intrínseca, a més de la immediata proxi- mitat no tan sols a col·lectius més o menys nodrits, sinó també a la pràctica totalitat dels ciutadans, tenen una extraordinària densitat històrica; tenen un passat multise- cular susceptible per si mateix de proporcionar valuosos ensenyaments i d'orientar el pols del legislador.

Pensem sobretot en el municipi, marc per excel·lència de la convivència civil, la història del qual és en molt bona

mesura la de l'occident al qual pertanyem. Tant a Espanya com a Europa, el progrés i l'equilibri social han estat asso- ciats des de l'antiguitat a l'esplendor de la vida urbana i al consegüent floriment municipal. I viceversa, els períodes d'estancament o de retrocés s'han caracteritzat també per la simultània decadència de les comunitats ciutadanes, cosa que en segles llunyans va arribar a consumir-se amb la ruïna i l'extinció dels municipis.

En clausurar-se el primer mil·lenni de la nostra era, la confluència de factors múltiples i de diversa índole va pro- vocar el ressorgiment de la gairebé inexistent vida urbana. Els països de l'Europa occidental, Espanya entre aquests, van tornar a presenciar l'erupció de nuclis humans com- pactes. Els seus assentaments deixen de ser mers centos de població per adquirir més organicitat, una personalitat progressivament definida, per forjar lentament un règim jurídic específic. El municipi, és clar, no equival sense més ni més a la ciutat, a la materialitat dels seus carrers i edifi- cis. El municipi és l'organització jurídica peculiar del nucli urbà i també, sovint, del seu entorn geogràfic. No hem d'oblidar, efectivament, que els naixents municipis medi- evals van ser durant uns quants segles instruments essen- cials de colonització de territoris guanyats als musulmans. Amb el decisiu concurs dels municipis i pel seu impuls, es van repoblar àmplies zones i es van crear incomptables viles i aldees, i es van organitzar, en definitiva, extensos termes i raval estretament vinculats a les ciutats respecti- ves. L'expressió més acabada de l'abast de l'expansió municipal segurament es troba en les nombroses comuni- tats castellanes de vila i terra.

S'ha al·ludit a la singularitat de l'organització municipi- pal, però, en què va consistir exactament? Els homes del segle XX necessitem exercitar la nostra adormida imagi- nació, transcendir l'horitzó històric immediat, per com- prendre cabalment el que antigament va representar l'emergència del règim municipal. Cal recordar l'anterior exclusivitat de la vida agrària, controlada del tot per secto- rs senyorials la prepotència dels quals es va traduir en l'establiment i generalització de les relacions de servitud. En aquest context senyorial, el renaixement de les ciutats i la seva organització en municipis possibilita el gaudi de llibertats fins aleshores inassequibles; permet redimir-se dels «mals usos» i de l'opressió senyorial, així com adqui- rir un estatut jurídic alliberador de les passades i pesades restriccions. No li faltaven motius a l'home medieval per pregonar que «l'aire de la ciutat fa lliure». Si el senyoriu és l'arquetip de la subjecció personal, el municipi és el reducte de les llibertats. Veritablement els municipis són enclavaments alliberadors enmig de l'oceà senyorial de papesos, pairals, etcètera, sotmesos a servitud.

No va ser, naturalment, l'altruisme dels senyors el que va motivar la concessió d'aquestes llibertats concretes. La iniciativa i l'estímul provenen de la Corona, interessada a debilitar l'hegemonia i contrarestar la influència de les forces senyorials, que s'erigeix en protectora i aliada de les ciutats. Per això és la monarquia la que atorga les nor- mes singulars que consoliden l'edifici municipal: inno- mbrables i successius furs, privilegis, franquícies, exempci- ons jalonen el règim jurídic de les poblacions que, després de rebre-les, es converteixen en municipis. Com a conse- qüència d'aquest procés no hi ha dos municipis amb el mateix règim. Més aviat coexisteixen tipus o models municipals diversos i dotats de diferent grau de desenvo- lupament. Comú als municipis del patrimoni reial, tanma- teix, és el contrast jurídic amb el senyoriu rural i l'íntima connexió amb la monarquia, com ho és, per descomptat, haver obtingut generoses dosis d'autogovern consubs- tancials al municipi pròpiament dit. Perquè, fins i tot obvi- ant els excessos interpretatius de la historiografia liberal, no és qüestionable que els municipis medievals -princi- palment i precoçment els castellans- van cohonstar la seva indiscutida dependència de la reialesa amb el gaudi d'una àmplia autonomia en tots els ordres.

No obstant això, la participació inicialment igualitària de la totalitat dels veïns en el govern municipal ni es va mantenir en tota la seva puresa ni va ser gaire duradora. L'acceptació dels criteris d'estratificació estamental, als quals es van sumar les acusades diferències de riquesa que entre els conveïns va provocar en determinades ciutats la prosperitat comercial, no afavoria la perpetuació de la democràcia municipal. La traducció jurídica de les distincions socials de base estamental (o econòmica) va introduir en el si de les poblacions un poderós germen de desunió, va engendrar incessants convulsions i va sumir els municipis en una situació de crisi permanent.

La tendència a l'oligarquització del govern municipal, la descomposició i endèmics desordres del règim urbà, la paral·lela propensió del poder central (en camí cap a l'absolutisme) a enfortir les seves atribucions en detriment de l'autonomia local, van facilitar la intervenció de la monarquia. Entre mitjan segle XIV i final del segle XV, l'organització municipal va experimentar profundes mutacions que van contribuir a estrènyer considerablement l'àmbit de l'anterior autogovern. Esmentem, a títol d'exemple, sengles manifestacions paradigmàtiques del fenomen que s'acaba d'indicar: les primerenques reformes d'Alfons XI a Castella i les tardanes de Ferran II a Catalunya, diferents i distanciades en el temps, però inspirades finalment en directrius polítiques anàlogues.

Al llarg de la baixa edat mitjana els municipis van quedar, doncs, literalment tenallats d'una banda -des de dins- per l'acció de la noblesa i dels patriciats urbans; de l'altra -des de fora-, per les pretensions intervencionistes de la mateixa monarquia. La pugna triangular que esmalta l'esdevenir del municipi fins molt avançat l'antic règim desembocarà en tot cas en el menyscabament dels sectors ciutadans, malgrat haver-se alineat habitualment en el bàndol de la reialesa. El desenvolupament de les oligarquies municipals va ser facilitat per la substitució de les assemblees obertes a tots els veïns (consells oberts) per organismes reduïts (cabildos, consells, ajuntaments) dels quals encara solen formar part, amb els titulars de càrrecs de designació règia i sense confondre-s'hi, altres oficials en principi rigorosament electius. La representativitat de les institucions municipals és, tanmateix, decreixent. Mentre els oficis concebuts com a ressorts de protecció del comú dels veïns perden substantivitat, es desnaturalitzen o s'eclipsen, el fenomen de patrimonialització dels càrrecs públics que recorre Europa trenca el precari equilibri i propicia l'enquistament de les oligarquies locals gràcies a l'ocupació dels regiments adquirits per drets d'heretat, transmissibles i «perpetus».

Factors polítics i fiscals van conduir mentrestant la monarquia a estrènyer el setge. Les vicissituds de l'Estat absolut van repercutir sobre els municipis en un doble ordre de coses. La formació d'aquell va suposar, en primer terme, el notori reforçament del control sobre el discórrer ciutadà, que es va materialitzar en el desplegament dels corregidors reials per les poblacions d'una certa rellevància de la Corona Castellana, sigui quina sigui la seva posició geogràfica (de Guipúscoa a Cadis, de la Corunya a Múrcia). Als efectes del que aquí es tracta, n'hi ha prou d'assenyalar que els corregidors eren els agents per excel·lència del poder regi i presidents dels respectius ajuntaments. La consolidació de l'Estat i els compromisos exteriors dels Àustries van originar, en segon lloc, uns costos molt elevats i la consegüent i crònica penúria de la Hisenda, que no va reparar en mitjans per satisfer les seves peremptòries exigències. D'aquesta manera, a la desafortunada i inescrupolosa gestió econòmica de les oligarquies que governen les ciutats, a la fortíssima càrrega fiscal que gravita sobre la població tributant, s'hi van sumar els trastorns ocasionats als municipis per l'innecessari acreixement d'oficis, per la proliferació de les exempcions de viles i llocs dels ravals, per la imposició de múltiples gravàmens. Per alimentar-se, la Hisenda reial

ven sense taxa -oficis, viles, erms...-, a risc d'empobrir simultàniament els municipis i de posar en perill la integritat dels seus patrimonis.

La història del municipi modern, amb tot, és sumament complexa i està plena de fets de significació ambivalent, de matisos encara inexplorats. Des d'una òptica general, és indubtable la seva decadència. No obstant això, el règim municipal preliberal va trigar a desplomar-se; va conservar durant un període potser més prolongat del que sovint es pensa una part de la seva potència i els recels de la seva pretèrita autonomia van distar d'apagar-se de seguida. Potser els desacreditats corregidors, braç executor dels designis reials, no van servir alhora de fre als abusos de les minories poderoses?

En l'últim tram de l'antic règim, l'organització municipal que els Àustries havien rebut, conservat i exportat a Amèrica, va ser objecte de reformes inspirades en els principis uniformistes i centralitzadors característics de la Il·lustració. Per més que resultin antagònics de l'orientació que presideix aquesta Llei, defugem, en nom del rigor històric, la temptació de silenciar-los o valorar-los acríticament. No seria acceptable l'atribució al Despotisme Il·lustrat de pretensions democratitzadores de la vida local. Tanmateix, interessa subratllar tres vessants de les reformes al·ludides. La seva gradació mateixa no manca de significat, per tal com insinua l'ordre de prioritats dels governants de l'època. En una primera etapa s'emprèn la unificació dels models municipals regnícoles.

S'aborda després el sanejament de les postrades hisendes locals. I s'assaja, finalment, la tímida aplicació de determinats mecanismes representatius. Llevat del que es refereix al primer aspecte, les transformacions del llonge regim municipal absolutista no van ser gaire profundes, però malgrat això la seva execució va ensopegar amb els interessos estamentals i va provocar una forta resistència.

L'arribada del liberalisme va modificar substancialment els supòsits del règim municipal que fins aquí s'ha descrit a grans trets. L'esperit uniformista i centralitzat, llavors al servei de la renovació, es va difondre per tot arreu. L'abolició dels privilegis estamentals i la consagració del principi representatiu va convertir en impossible la continuïtat dels regiments perpetus, va alterar completament el procediment d'accés als càrrecs municipals i va prejutjar la composició dels ajuntaments constitucionals. La concepció de la propietat sustentada per la burgesia no presagiava precisament el gaudi pacífic i indefinit dels béns municipals amortitzats. El propòsit de racionalitzar i dotar d'homogeneïtat l'actuació pública en l'àmbit territorial va conduir a la introducció de la fórmula provincial i a la paral·lela creació de les diputacions.

La versió inicial del règim local constitucional, regulada a Cadis, es va establir efectivament en el Trienni liberal. Es caracteritzava per la implantació d'ajuntaments de traça uniforme en totes les poblacions que tinguessin almenys 1.000 habitants i per l'estesa de la xarxa provincial al voltant del binomi diputació-cap polític. Els integrants dels ajuntaments són elegits per sufragi indirecte. És innegable que l'articulació dels òrgans locals amb els del poder central es va fer amb el concurs de les tècniques centralitzadores en voga, per bé que l'esfera de les competències reservades als ajuntaments encara era àmplia i, d'altra banda, els autors de la instrucció de 1823 no van vacil·lar a donar cabuda a algunes solucions que llavors resultaven prudentment descentralitzadores.

Quan, després dels coneguts interludis absolutistes es produeix la definitiva instal·lació del sistema constitucional, el llegat de la Constitució de 1812 en matèria de règim local és ràpidament substituït per un nou model d'estil doctrinari que moderats i progressistes comparteixen en els punts fonamentals, tot i fer-ho amb algunes variants i diferències no menyspreables. El sufragi indirecte cedeix davant el directe en la seva modalitat censitària. L'enforti-

ment del poder executiu i el coetani enlairament de l'Administració de l'Estat redupliquen les possibilitats de controlar eficaçment les entitats locals, sotmeses, finalment, a la fèrria centralització que, ara ja amb intencions immobiliàries, els moderats van portar a les últimes conseqüències en les lleis municipal i provincial de 1845. En canvi, els progressistes van propugnar l'ampliació del cens i consegüent extensió del sufragi, la suavització dels mecanismes centralitzadors, l'increment de les facultats dels ajuntaments i la plena electivitat dels alcaldes. En la majoria dels casos, aquestes propostes no van tenir ressò i van obtenir, en el millor dels casos, èxits fugaços. D'altra banda, en el període isabelí s'emprèn, a un fort ritme, la desamortització civil, que va privar els municipis de bona part del seu patrimoni.

L'aportació de la immediata Revolució de Setembre al règim local -que es va concretar en la legislació municipal i provincial de 1870- va consistir en l'adopció del sufragi universal, en l'electivitat de tots els càrrecs municipals, en l'enrobustiment de les diputacions provincials i en la considerable atenuació del centralisme. Tanmateix, els governants de la Restauració no van trigar a retornar a l'orientació del règim local d'estil moderat anterior al sexenni. La modificació en aquest sentit de les lleis de 1870 va tenir lloc el desembre de 1876. El Reial decret de 2 d'octubre de 1877 conté el text refós de l'última llei municipal del segle, i també la regulació del règim provincial després substituïda per la de la Llei de 29 d'agost de 1882.

Realment, el panorama que oferien les institucions locals de la fi del segle era desolador. En el pla provincial, les diputacions estan subordinades completament als governadors civils; en el municipal, els ajuntaments, escassament representatius, segueixen sotmesos a l'estreta tutela de l'Estat. El poder central continua investit d'atribucions sobrades per intervenir en la designació dels alcaldes, remoure les autoritats locals o suspendre els acords municipals. Els criteris a què responia la legislació local esmentada, lluny d'infondre vitalitat a ajuntaments i diputacions, van afavorir-ne la paràlisi. La incidència del caciquisme va agreujar la situació: va atrapar el règim local en les malles de la inautenticitat, el va envoltar de pràctiques corruptores i el va condemnar a perviure en estat agònic. Els testimonis dels contemporanis, unànimes en aquest sentit, no admeten dubtes.

En aquesta tessitura, el règim local, constret per lleis caduques i asfixiat per l'espessa trama de cacics, va provocar importants problemes polítics. Mentre una sèrie de projectes legislatius predestinats a fracassar desfilen per les Corts, les crítiques es generalitzen fins a assolir en la veu dels regeneracionistes un volum clamorós. Entre aquests projectes mereixen ser recordats el de Sánchez Toca de 1891, el de Silvela de 1899 i, sobretot, el de Maura de 1907, sens dubte el més ambiciós i el que va ser debatut amb més entusiasme. Maura era conscient de la innocuïtat de les reformes parcials i de la impossibilitat de frenar la degradació de la vida local sense extirpar el caciquisme i sense invertir l'orientació centralitzadora que inspiraven les lleis de 1877 i 1882 aleshores vigents. El seu va ser l'intent més seriós i meditat de reconsideració del règim local en el seu conjunt, de lluita contra la corrupció i a favor del reforçament dels organismes municipals i provincials. El projecte reconeixia la diversitat local, derogava les disposicions desamortitzadores, enfortia la posició dels alcaldes, aflluïava la tutela de l'Estat i simultàniament pretenia estendre l'acció dels ens locals per la via -entre d'altres- de la municipalització de serveis. Els projectes posteriors al de 1907 van tenir la mateixa sort. Si fins aleshores la reforma del règim local havia concitat una fortíssima oposició, el plantejament amb caràcters aguts de la qüestió regional que a continuació va esdevenir, en obrir una nova bretxa en el ja esquerdat sistema polític, va augmentar les dificultats.

La trajectòria legislativa del règim local va desembarcar durant la dictadura de Primo de Rivera en els estatuts municipal de 8 de març de 1924 i provincial de 20 de març de 1925, obra de José Calvo Sotelo íntimament connectada amb l'ideari local maurista. L'Estatut municipal participa, en efecte, de la convicció que el sanejament de la vida local depenia, en bona part, de l'abandonament previ de les directrius uniformistes i centralitzadores. Com a conseqüència, es va posar una certa atenció en els municipis rurals i en les entitats menors, i es va procedir, d'altra banda, a suprimir algunes de les manifestacions més rigoroses de la subordinació dels ajuntaments a l'Administració de l'Estat i a eixamplar l'àmbit de les competències municipals. Mesures abans previstes per Maura i ja al·ludides, com la derogació de la legislació desamortitzadora i la municipalització de servei, també van ser incorporades a l'Estatut, expressió, en definitiva, de les solucions tècniques que s'havien anat gestant en les dècades precedents i de les doctrines polítiques de signe autoritari, la influència de les quals es tradueix, per exemple, en la introducció de la representació corporativa. Amb independència de les declaracions formals en sentit contrari, règim dictatorial, descentralització i enfortiment del règim local s'excloïen mútuament; de fet, l'aplicació d'aquells preceptes dels estatuts que simbolitzaven el reflux de la centralització es va deixar en suspens i no va arribar a produir-se.

Aquest rapidíssim esbós suggereix algunes reflexions, massa òbvies per la seva mateixa elementalitat perquè el legislador en prescindeixi i les obli. L'experiència històrica demostra de manera irrefutable que el floriment de la vida local pressuposa el gaudi d'àmplia autonomia nodrida per la participació autèntica dels veïns. És igualment indubtable que els ens locals requereixen recursos suficients, susceptibles de satisfer les necessitats i de procurar els serveis que l'administrat requereix i reclama. Tampoc sembla qüestionable, finalment, que règim local i règim polític han evolucionat a l'uníson, vertebrats tots dos per idèntics principis. No és per cap altre motiu que la història tardana del nostre règim local és la història d'una prolongada, creixent i devastadora frustració. Quan, com va succeir de manera particularment alligadora a partir de mitjan vuit-cents, es coarta la participació veïnal, s'adultera la representació, s'usa i s'abusa de la centralització, les institucions locals llanguixen fins a esgotar-se. No va ser per l'atzar que els reiterats intents de reforma del règim local de la restauració van resultar finalment estèrils. L'adveniment de l'Estat democràtic i autonòmic exigeix consolidar de manera definitiva unes institucions locals capaces de responsabilitzar-se dels seus propis interessos i vivificadores de tot el teixit de l'Estat.

II

Tal com demostra la nostra història i proclama avui la Constitució, dir règim local és dir autonomia. La pervivència mateixa, al llarg del temps i sota les circumstàncies polítiques més diverses, d'aquesta nota caracteritzadora mostra, no obstant això, la indeterminació i ambigüitat del concepte. Només la seva configuració positiva des d'uns postulats i en un context jurídicopolític determinat és capaç de dotar-lo d'un contingut precís.

Per començar, el sentit de l'autonomia local no pot prescindir d'aquesta referència fonamentadora del nostre ordre constitucional en què Espanya, designant-se a si mateixa com a subjecte real i protagonista de la seva història, es constitueix en Estat social i democràtic de dret, i anticipa així la formalització d'aquesta dada en la fórmula concisa de residenciar tota sobirania en el poble espanyol. L'autonomia local s'ha de situar, doncs, tenint en compte aquest principi i la perspectiva dels principis nuclears que la Constitució conté per a la total estructuració de l'Estat.

La voluntat del poble espanyol ha estat la d'enriquir la seva trama organitzativa, multiplicant els seus centres de decisió, sense menyscabament de la unitat superior de la seva realitat unificadora. La definició dels municipis i províncies es fa de forma suficient, tot i no ser prolixa, en el text suprem. L'autonomia municipal ha de ser el principi rector de la regulació de cada entitat. El criteri per evitar contradiccions amb altres instàncies radica en la determinació dels seus interessos respectius. Quin és l'interès respectiu no ha estat desenvolupat per la Constitució, encara que sí que ha determinat els assumptes d'interès de la comunitat autònoma (article 148.1) i de l'Estat (article 149.1). Amb aquests elements i amb les dades que es desprenen de la realitat mateixa de les coses, és possible construir les institucions locals mantenint-les en el lloc que els correspon en un Estat complex com l'actual; i a les Corts Generals els competeix enriquir i concretar el disseny bàsic de les entitats locals com una de les peces de tota l'organització territorial de l'Estat. Pressuposa, doncs, una perspectiva territorial, és a dir, global i no sectorial. El seu desenvolupament representa posar en peu una institució territorial i, consegüentment, el seu estatut subjectiu -punts de referència del nou ordenament vertebrat des d'aquests i per aquests-, i l'ordenació de la capacitat potencialment universal de l'esmentada institució. Tots els sectors de la realitat a què s'estén l'acció pública per això, hi estan, al·ludits i amb més o menys intensitat afectats. Ens trobem, en definitiva, davant una llei que afecta la construcció mateixa de l'Estat i el disseny d'un dels ordenaments juridicoadministratius que s'hi integren.

Si en els seus orígens medievals, autonomia local és el municipi urbà, la ciutat que neix lliure per exempció del món senyorial en declivi i si, en el moment del sorgiment de l'Estat constitucional, aquesta caracterització es va poder completar identificant-la amb un suposat ordre local de competències, cap d'aquestes dues idees serveix avui per determinar l'autonomia. No es tracta ara d'utilitzar l'esglaió municipal com a peça decisiva en un procés històric d'emergència d'un nou ordre polític, sinó més aviat de delimitar l'espai i el paper propis de les entitats locals en el si d'un ordre constituït, però tampoc és possible entendre avui els poders públics com a estructures monolítiques, construïdes en cascada de major a menor i dotades de funcions relativament estables i diferenciades pel fet de ser-ho també el món al qual s'enfronta.

Contràriament, la realitat social, cultural, tecnològica i econòmica ha trencat definitivament les situacions singulars de relatiu aïllament i avui la societat se'ns mostra com un tot continu on la distància, abans factor explicatiu de suposades autarquies, ha estat vençuda pels mitjans de transport, per les ones i per la dependència d'un mercat únic d'àmbit nacional íntimament relacionat amb la realitat internacional.

Aquesta continuïtat del teixit social fa impossible marcar unes fronteres nítides als interessos la tutela respectiva dels quals s'encomana als diferents poders que destaquen així la seva condició de formar part d'un conjunt institucional d'arquitectura complexa on les parts adquireixen sentit en funció del tot, però articulant-se entre si no per principis formals, sinó per criteris materials que intenten adaptar les competències als interessos reals en joc.

L'autonomia local no es pot definir de manera unidimensional des del pur objectivisme localista o regionalista, sinó que requereix ser situada en el marc de l'ordenament integral de l'Estat.

La dificultat específica d'aquest objectiu està en el fet que aquest no és únic i homogeni, sinó constituït per l'acció simultània dels principis d'unitat i autonomia de les nacionalitats i regions, que troben la seva expressió organitzativa en la distribució del poder entre les institucions generals de la Nació i les comunitats autònomes. Es pot qualificar de feliç la conceptuació d'aquesta fórmula com

a Estat compost, un Estat amb una única sobirania, un sol poble amb un destí polític comú, que -reconeixent la seva diversitat- constitueix el sistema de resolució permanent de les seves contradiccions, conflictes i tensions que no és altra cosa l'Estat, sobre la base d'una pluralitat d'instàncies autònomes i diverses, vertebrades entre si per al manteniment del valor de la unitat. No té vertader sentit, doncs, l'apel·lació sense més ni més a models preestablerts, ja que les corporacions locals tenen en el sistema així descrit una posició pròpia, que no es defineix en relació amb cap altra de les instàncies territorials, i s'afirma -igual que aquestes- en la seva condició, guanyada pel pes històric i actual, de parts components de la total estructura de l'Estat.

No cal dir que l'autonomia local, per a la seva realitat, requereix una institució capaç d'actuar-la; institució que, per exprés manament constitucional i almenys en l'esglaió bàsic municipal, s'ha de muntar sobre la doble nota de la representativitat directa i la personificació. Però, en el que més interessa ara, això significa que el règim local ha de ser, mentrestant, la norma institucional dels ens locals. Aquesta comprovació elemental implica dues conseqüències de primera importància. En primer lloc, que aquesta norma desplega la garantia constitucional de l'autonomia local, funció ordinamental que, en ser-li reservada o, el que és el mateix, vedada a qualsevol altra norma, atorga a la seva posició en l'ordenament en el seu conjunt una vis específica, no obstant la seva condició formal de llei ordinària. D'altra banda, el fet que les entitats locals, tot i la seva inequívoca substància política, despleguin la seva capacitat en l'esfera del fet administratiu, justifica tant aquesta última condició del marc definidor de la seva autonomia, com identificació del títol constitucional per al seu establiment a l'article 149.1, apartat 18, en relació amb el 148.1, apartat 2n, del text fonamental.

Queda explicat, així, que la determinació d'aquest marc és el resultat de l'acció conjunta, segons la concreta distribució de la potestat legislativa en la matèria operada pel bloc normatiu integrat per la Constitució i els estatuts d'autonomia, de la llei general i la llei territorial.

La peculiar estructura d'aquest marc -decisió bàsica constitucional en termes de garantia institucional i remissió al legislador ordinari dels ens locals- no significa, tanmateix, que aquest Estatut hagi de quedar regulat esgotadorament per la llei. Ressorgeix aquí la vella polèmica entre uniformisme i diversitat en l'organització local, de cap manera resolta amb els intents frustrats de tipificació de règims locals (que només suposen una estèril flexibilització de l'uniformisme), però ara transmutada en la tensió entre els valors constitucionals d'unitat i autonomies (de les nacionalitats i regions i dels ens locals). La resolució adequada d'aquesta tensió exigeix des d'ara la construcció del marc general al que sigui estrictament indispensable per satisfer l'interès nacional, però també des d'ara una específica ponderació, segons el seu valor constitucional relatiu, de les exigències recíproques de l'interès autonòmic i l'estrictament local. D'aquesta ponderació resulta que si, en el que transcendeix la conformació de l'organització territorial (processos d'alteració de municipis i creació de nous ens territorials), s'ha de donar prioritat a l'interès autonòmic, no passa el mateix en el pla de l'organització interna de les entitats locals; pla en el qual és procedent reconèixer la primacia de l'interès de l'acomodació d'aquella a les característiques específiques d'aquestes.

Pel règim local, per complir la funció de garantia de l'autonomia i, fins i tot, la seva tasca específica quant a norma institucional de l'Administració local, requereix superar el que és purament organitzatiu i de funcionament per penetrar en el camp de les competències, les regles de l'activitat pública i el règim dels mitjans personals i materials. És obvi dir que, en aquest camp, la regulació legal ha de tenir molt present l'opció constitucional,

expressada a l'article 149.1, apartat 18, a favor d'una ordenació comuna, configurant les inevitables peculiaritats de l'Administració local des d'aquest fons homogeni, per a la seva integració coherent en aquest.

Pel que fa a l'aspecte, absolutament crucial, de les competències, la base de partida no pot ser avui cap altra que la de la radical obsolescència, per les raons esmentades anteriorment, de la vinculació de l'autonomia a un bloc de competències per naturalesa suposadament locals.

En efecte, llevat d'algunes excepcions, són rares les matèries que en la seva integritat es puguin atribuir exclusivament a l'interès de les corporacions locals; lògicament, també són rares aquelles en les quals no hi hagi un interès local en joc; per això, la qüestió dels àmbits competencials dels ens locals ha de tenir en compte una composició equilibrada dels factors següents:

a) La necessitat de la garantia suficient de l'autonomia local, que ha de satisfer en primer terme la Llei general perquè es tracta del desenvolupament d'una opció constructiva constitucional, que, per tant, ha de tenir vigència a tot el territori de la Nació en termes, almenys, d'un mínim comú denominador quant al contingut de l'esmentada autonomia.

b) L'exigència de l'harmonització d'aquesta garantia general amb la distribució territorial de la disposició legislativa sobre les diferents matèries o sectors orgànics d'acció pública, ja que sens dubte és clar que una i altra no poden anul·lar-se recíprocament, sota pena d'inconstitucionalitat.

c) La impossibilitat material, en tot cas, de la definició cabal i suficient de les competències locals en tots i cadascun dels sectors d'intervenció potencial de l'Administració local des de la legislació del règim local.

El sistema legal de concreció competencial de l'autonomia local pretén fer aquesta composició equilibrada a què s'ha fet al·lusió. Sobre el fons del reconeixement exprés de les potestats i exorbitants que corresponen als ens locals territorials en la seva condició d'Administració pública, tot el sistema pivota sobre la plasmació del criteri material des del qual s'ha de produir la concreció legal de les competències; criteri que no és altre que el dret de les corporacions locals a intervenir, amb la intensitat i l'abast màxims -des del principi constitucional de la descentralització i per a la realització del dret fonamental a la participació en els assumptes públics- que permeti la implicació relativa dels interessos de les diferents col·lectivitats territorials en qualsevol dels esmentats assumptes públics. El mecanisme de tancament el proporciona, d'una banda, la imposició a la legislació sectorial -des de l'especial posició ordinamental que a la Llei del règim local li és pròpia segons s'ha fet notar- de la ponderació de l'esmentat criteri, i de l'altra, l'articulació de les competències administratives en la matèria de què es tracta de forma conseqüent amb aquesta, així com l'atribució a la legislació bàsica estatal d'una funció d'assegurament d'un mínim competencial a l'Administració local.

Finalment, l'organització bàsica de les corporacions locals i les relacions d'aquestes amb les altres dues administracions públiques territorials s'inscriuen lògicament en les línies mestres que han quedat traçades.

Pel que fa a les relacions interadministratives, salta a la vista la radical inadequació del manteniment en el nou i compost Estat constitucional de les tècniques i les categories cristal·litzades en l'Estat centralista i autoritari. En particular, aquest judici de radical obsolescència s'ha de predicar de les tècniques formalitzades actuables per voluntat unilateral d'una de les administracions i incidents normalment en la validesa o l'eficàcia dels actes emanats d'una altra, en aquest sentit subordinada a l'anterior, tècniques que no són sinó transsumpte i conseqüència lògica de les construccions piramidal i jeràrquica del poder

públic administratiu, ja que la tutela, a la qual totes es reconduïxen, no és sinó una categoria que expressa una situació de forta dependència gairebé jeràrquica. El principi constitucional d'autonomia i l'administratiu de la descentralització, en què es fonamenta el nou Estat, impliquen les diversificacions dels centres del poder públic administratiu i l'actuació de cadascun d'aquests, en el seu àmbit propi, amb plena capacitat i sota la pròpia responsabilitat, és a dir, impedeixen l'atribució a algun d'aquests de facultats de control que recaiguin sobre l'activitat en general dels altres i que suposin una limitació de la seva capacitat. És cert que això no significa de cap manera la invertebració del poder públic administratiu, ja que simultàniament juga el principi d'unitat i la seva traducció administrativa en els de coordinació i eficàcia. Només passa que ja no és legítima la realització d'aquests valors per les vies exposades; ans, ha de ser el resultat del joc mateix de la vida institucional des dels seus pressupòsits de representativitat democràtica i gestió autònoma de les pròpies competències (amb la qual cosa totes les instàncies administratives són idèntiques quant a capacitat en l'esfera dels seus assumptes, i la desigualtat deriva únicament de l'estructura inherent a l'interès públic) com a fruit de l'esforç permanent d'integració politicsocial en l'ordre constituït. D'aquesta manera, les tècniques de relació entre administracions han de tenir per objecte més aviat la definició del marc i dels procediments que facilitin la trobada i la comunicació, fins i tot de caràcter informal, per a la col·laboració i la coordinació interadministratives, fonamentalment voluntaris i de base negocial. Naturalment que el quadre de tècniques s'ha de tancar per un sistema resolutori del suposat límit del conflicte, per fracàs d'aquestes. La configuració d'aquest sistema de conflictes ha de ser, alhora, respectuosa amb la igualtat posicional essencial de les administracions territorials i asseguradora que el plantejament i la substanciació del conflicte no alteren l'específica estructura constitucional dels interessos públics als quals serveixen les administracions.

Les anteriors reflexions són un compendi de la filosofia que inspira la Llei. Aquesta Llei, més que pretendre garantir l'autonomia sobre la quietud de compartiments estancs i incomunicats i, en definitiva, sobre un equilibri estatiu propi de les coses inanimades, busca fonamentar aquella en l'equilibri dinàmic propi d'un sistema de distribució del poder, intentant articular els interessos del conjunt, reconeixent a cadascun el que és seu i establint les competències, principis, criteris i directrius que guiïn l'aplicació pràctica de la norma en el seu conjunt de forma oberta a la realitat i a les necessitats del present.

TÍTOL PRIMER

DISPOSICIONS GENERALS

Article 1.

1. Els municipis són entitats bàsiques de l'organització territorial de l'Estat i vies immediates de participació ciutadana en els assumptes públics, que institucionalitzen i gestionen amb autonomia els interessos propis de les components col·lectivitats.

2. La província i, si s'escau, l'illa gaudeixen, així mateix, d'idèntica autonomia per a la gestió dels interessos respectius.

Article 2.

1. Per a l'efectivitat de l'autonomia garantida constitucionalment a les entitats locals, la legislació de l'Estat i la de les comunitats autònomes, reguladora dels diferents sectors d'acció pública, segons la distribució constitucional de competències, ha d'assegurar als municipis, les

províncies i les illes el dret a intervenir en tots els assumptes que afectin directament el cercle dels seus interessos, i atribuir-los les competències que sigui procedent tenint en compte les característiques de l'activitat pública de què es tracti i la capacitat de gestió de l'entitat local, de conformitat amb els principis de descentralització i de màxima proximitat de la gestió administrativa als ciutadans.

2. Les lleis bàsiques de l'Estat previstes constitucionalment han de determinar les competències que aquestes mateixes atribueixin o que, en tot cas, hagin de correspondre als ens locals en les matèries que regulin.

Article 3.

1. Són entitats locals territorials:

- a) El municipi.
- b) La província.
- c) L'illa als arxipèlags balear i canari.

2. També tenen la condició d'entitats locals:

- a) Les entitats d'àmbit territorial inferior al municipal, constituïdes o reconegudes per les comunitats autònomes, de conformitat amb l'article 45 d'aquesta Llei.
- b) Les comarques o altres entitats que agrupin diversos municipis, constituïdes per les comunitats autònomes de conformitat amb aquesta Llei i els corresponents estatuts d'autonomia.
- c) Les àrees metropolitanes.
- d) Les mancomunitats de municipis.

Article 4.

1. En la qualitat d'administracions públiques de caràcter territorial, i dins l'esfera de les seves competències, corresponen en tot cas als municipis, les províncies i les illes:

- a) Les potestats reglamentària i d'autoorganització.
- b) Les potestats tributària i financera.
- c) La potestat de programació o planificació.
- d) Les potestats expropiatòria i d'investigació, delimitació i recuperació d'ofici dels seus béns.
- e) La presumpció de legitimitat i l'executivitat dels seus actes.
- f) Les potestats d'execució forçosa i sancionadora.
- g) La potestat de revisió d'ofici dels seus actes i acords.
- h) La inembargabilitat dels seus béns i drets en els termes previstos en les lleis; les prelacions i preferències i altres prerrogatives reconegudes a la Hisenda pública per als crèdits d'aquesta, sense perjudici de les que corresponguin a les hisendes de l'Estat i de les comunitats autònomes.

2. El que disposen el número precedent i l'article 2 pot ser aplicable a les entitats territorials d'àmbit inferior al municipal i també a les comarques, àrees metropolitanes i altres entitats locals; les lleis de les comunitats autònomes han de concretar quines d'aquelles potestats els són aplicables.

Article 5.

Les entitats locals es regeixen en primer lloc per aquesta Llei i a més:

A) Pel que fa al règim organitzatiu i de funcionament dels seus òrgans:

Per les lleis de les comunitats autònomes sobre règim local i pel reglament orgànic propi de cada entitat en els termes que preveu aquesta Llei.

B) Pel que fa al règim substantiu de les funcions i els serveis:

a) Per la legislació de l'Estat i la de les comunitats autònomes, segons la distribució constitucional de competències.

b) Per les ordenances de cada entitat.

C) Pel que fa al règim estatutari dels seus funcionaris, procediment administratiu, contractes, concessions i altres formes de prestació dels serveis públics, expropiació i responsabilitat patrimonial:

a) Per la legislació de l'Estat i, si s'escau, la de les comunitats autònomes, en els termes de l'article 149.1.18a de la Constitució.

b) Per les ordenances de cada entitat.

D) Pel que fa al règim dels seus béns:

a) Per la legislació bàsica de l'Estat que desplegui l'article 132 de la Constitució.

b) Per la legislació de les comunitats autònomes.

c) Per les ordenances pròpies de cada entitat.

E) Pel que fa a les hisendes locals:

a) Per la legislació general tributària de l'Estat i la reguladora de les hisendes de les entitats locals, de les quals és supletòria la Llei general pressupostària.

b) Per les lleis de les comunitats autònomes en el marc i de conformitat amb la legislació a què es refereix l'apartat anterior.

c) Per les ordenances fiscals que dicti la corresponent entitat local, d'acord amb el que preveuen aquesta Llei i les lleis esmentades als apartats a) i b).

Article 6.

1. Les entitats locals serveixen amb objectivitat els interessos públics que tenen encomanats i actuen d'acord amb els principis d'eficàcia, descentralització, desconcentració i coordinació, amb submissió plena a la llei i al dret.

2. Els tribunals exerceixen el control de legalitat dels acords i actes de les entitats locals.

Article 7.

1. Les competències de les entitats locals són pròpies o atribuïdes per delegació.

Les competències pròpies dels municipis, les províncies, les illes i altres entitats locals territorials només poden ser determinades per llei.

2. Les competències pròpies s'exerceixen en règim d'autonomia i sota la responsabilitat pròpia, atenent sempre la deguda coordinació en la seva programació i execució amb les altres administracions públiques.

3. Les competències atribuïdes s'exerceixen en els termes de la delegació, que pot preveure tècniques de direcció i control d'oportunitat que, en tot cas, han de respectar la potestat d'autoorganització dels serveis de l'entitat local.

Article 8.

Sense perjudici del que disposa l'article anterior, les províncies i les illes poden dur a terme la gestió ordinària de serveis propis de l'Administració autonòmica, de conformitat amb els estatuts d'autonomia i la legislació de les comunitats autònomes.

Article 9.

Les normes de desplegament d'aquesta Llei que afectin els municipis, províncies, illes o altres entitats locals territorials no poden limitar el seu àmbit d'aplicació a una o diverses de les esmentades entitats amb caràcter singu-

lar, sense perjudici del que disposa aquesta Llei per als règims municipals o provincials especials.

Article 10.

1. L'Administració local i les altres administracions públiques han d'ajustar les seves relacions recíproques als deures d'informació mútua, col·laboració, coordinació i respecte als àmbits competencials respectius.

2. És procedent la coordinació de les competències de les entitats locals entre si i, especialment, amb les de les restants administracions públiques, quan les activitats o els serveis locals transcendeixin l'interès propi de les corresponents entitats, incideixin o condicionin de manera rellevant els de les esmentades administracions o siguin concurrents o complementaris dels d'aquestes.

3. Les funcions de coordinació no afecten en cap cas l'autonomia de les entitats locals.

TÍTOL II

EL MUNICIPI

Article 11.

1. El municipi és l'entitat local bàsica de l'organització territorial de l'Estat. Té personalitat jurídica i plena capacitat per al compliment dels seus fins.

2. Són elements del municipi el territori, la població i l'organització.

CAPÍTOL PRIMER

Territoris i població

Article 12.

1. El terme municipal és el territori en què l'ajuntament exerceix les seves competències.

2. Tots els residents constitueixen la població del municipi.

Article 13.

1. La creació o supressió de municipis, així com l'alteració de termes municipals es regula per la legislació de les comunitats autònomes sobre règim local. Requereixen en tot cas audiència dels municipis interessats i dictamen del Consell d'Estat o de l'òrgan consultiu superior dels consells de Govern de les comunitats autònomes, si n'hi ha. Simultàniament a la petició d'aquest dictamen, s'ha de donar a conèixer a l'Administració de l'Estat.

2. La creació de nous municipis només es pot fer sobre la base de nuclis de població territorialment diferenciats i sempre que els municipis resultants disposin de recursos suficients per al compliment de les competències municipals i això no suposi disminució en la qualitat dels serveis que es prestaven.

3. Sense perjudici de les competències de les comunitats autònomes, l'Estat, atenent criteris geogràfics, socials, econòmics i culturals, pot establir mesures que tendixin a fomentar la fusió de municipis amb la finalitat de millorar la capacitat de gestió dels assumptes públics locals.

Article 14.

1. Els canvis de denominació dels municipis només tenen caràcter oficial quan, després d'haver estat anotats en un registre creat per l'Administració de l'Estat per a la inscripció de totes les entitats a què es refereix aquesta Llei, es publiquin en el «Butlletí Oficial de l'Estat».

2. La denominació dels municipis pot ser, a tots els efectes, en castellà, en qualsevol altra llengua espanyola oficial en la respectiva comunitat autònoma, o en totes dues.

Article 15.

1. Tot espanyol o estranger que visqui en el territori espanyol ha d'estar empadronat al municipi on resideixi habitualment.

Qui visqui en diversos municipis s'ha d'inscriure en aquell on habitarà durant més temps a l'any.

Per poder obtenir l'alta en el padró d'un municipi és necessari presentar el certificat de baixa en el padró del municipi on havia residit anteriorment.

2. Els espanyols que, circumstancialment, estiguin vivint en un municipi que no sigui el de la seva residència habitual, s'hi poden inscriure com a transeünts. En aquest cas, no és necessari complir el que disposa el tercer paràgraf del número anterior.

Article 16.

1. La condició de resident s'adquireix en el moment de fer la inscripció en el padró. Els residents es classifiquen en veïns i domiciliats.

2. Són veïns els espanyols majors d'edat que resideixin habitualment en el terme municipal i estiguin inscrits amb aquest caràcter en el padró.

3. Són domiciliats els espanyols menors d'edat i els estrangers residents habitualment en el terme municipal i que com a tals estiguin inscrits en el padró municipal.

4. Als efectes electorals, els espanyols que resideixin a l'estranger es consideren veïns o domiciliats en el municipi en el padró del qual estiguin inscrits.

Article 17.

1. La relació dels residents i transeünts en el terme municipal constitueix el padró municipal, que té caràcter de document públic i feient per a tots els efectes administratius, i en el qual han de constar, respecte a tots els residents, les dades personals necessàries per a les relacions jurídiques públiques, amb inclusió de les que l'Estat o les comunitats autònomes, sol·licitin als ajuntaments en l'exercici de les funcions de coordinació que a aquell o a aquestes els corresponguin. En tot cas, es garanteix el respecte als drets fonamentals reconeguts a la Constitució.

2. La formació, manteniment i rectificació del padró correspon a l'ajuntament, que ha de procedir a la seva renovació cada cinc anys i a la seva rectificació anual, d'acord amb el que estableix la legislació de l'Estat.

3. Els ajuntaments han de confeccionar un padró especial d'espanyols residents a l'estranger en coordinació amb les administracions de l'Estat i de les comunitats autònomes.

Article 18.

1. Són drets i deures dels veïns:

a) Ser elector i elegible d'acord amb el que disposa la legislació electoral.

b) Participar en la gestió municipal d'acord amb el que disposen les lleis i, si s'escau, quan la col·laboració amb caràcter voluntari dels veïns sigui sol·licitada pels òrgans de govern i administració municipal.

c) Utilitzar, d'acord amb la seva naturalesa, els serveis públics municipals, i accedir als aprofitaments comuns, de conformitat amb les normes aplicables.

d) Contribuir mitjançant les prestacions econòmiques i personals legalment previstes a la realització de les competències municipals.

e) Ser informat, amb una petició prèvia raonada, i adreçar sol·licituds a l'Administració municipal en relació amb tots els expedients i documentació municipal, d'acord amb el que preveu l'article 105 de la Constitució.

f) Demanar la consulta popular en els termes que preveu la Llei.

g) Exigir la prestació i, si s'escau, l'establiment del corresponent servei públic, en el cas de constituir una competència municipal pròpia de caràcter obligatori.

h) Els altres drets i deures establerts en les lleis.

2. Els estrangers domiciliats que siguin majors d'edat tenen els drets i els deures propis dels veïns, llevat dels de caràcter polític. No obstant això, tenen dret de sufragi actiu en els termes que preveu la legislació electoral general aplicable a les eleccions locals.

CAPÍTOL II

Organització

Article 19.

1. El govern i l'administració municipal, llevat dels municipis que legalment funcionin en règim de consell obert, correspon a l'ajuntament, integrat per l'alcalde i els regidors.

2. Els regidors són elegits mitjançant sufragi universal, igual, lliure, directe i secret, i l'alcalde és elegit pels regidors o pels veïns; tot això en els termes que estableixi la legislació electoral general.

Article 20.

1. L'organització municipal respon a les regles següents:

a) L'alcalde, els tinentes d'alcalde i el ple existeixen en tots els ajuntaments.

b) La comissió de govern existeix en els municipis amb una població de dret superior als 5.000 habitants i en els de menys quan així ho disposi el seu reglament orgànic o així ho acordi el ple del seu ajuntament.

c) La resta dels òrgans, complementaris dels anteriors, s'estableix i es regula pels mateixos municipis en els seus reglaments orgànics, sense cap altre límit que el respecte a l'organització determinada per aquesta Llei.

2. Sense perjudici del que disposa la regla c) del número anterior, les lleis de les comunitats autònomes sobre règim local poden establir una organització municipal complementària de la prevista en aquest text legal, que regeix en cada municipi en tot el que el seu reglament orgànic no disposi el contrari.

3. Tots els grups polítics integrants de la corporació tenen dret a participar, mitjançant la presència de regidors pertanyents als mateixos grups, en els òrgans complementaris de l'ajuntament que tinguin per funció l'estudi, informe o consulta dels assumptes que hagin de ser sotmesos a la decisió del ple.

Article 21.

1. L'alcalde és el president de la corporació i té, en tot cas, les atribucions següents:

a) Dirigir el govern i l'administració municipals.

b) Representar l'ajuntament.

c) Convocar i presidir les sessions del ple, de la comissió de govern i de qualsevol altre òrgan municipal.

d) Dirigir, inspeccionar i impulsar els serveis i les obres municipals.

e) Dictar bans.

f) Disposar despeses, dins dels límits de la seva competència; ordenar pagaments i retre comptes.

g) Exercir el comandament superior de tot el personal de la corporació.

h) Exercir el comandament de la policia municipal, així com el nomenament i la sanció dels funcionaris que utilitzin armes.

i) Exercir accions judicials i administratives en cas d'urgència.

j) Adoptar personalment, i sota la seva responsabilitat, en cas de catàstrofe o infortunis públics o greu risc d'aquests, les mesures necessàries i adequades, i donar-ne compte immediatament al ple.

k) Sancionar les faltes de desobediència a la seva autoritat o per infracció de les ordenances municipals, llevat dels casos en què aquesta facultat estigui atribuïda a altres òrgans.

l) Contractar obres i serveis sempre que la seva quantia no excedeixi el 5 per 100 dels recursos ordinaris del seu pressupost, ni el 50 per 100 del límit general aplicable a la contractació directa, d'acord amb el procediment legalment establert.

ll) Atorgar les llicències quan així ho disposin les ordenances.

m) Les altres que expressament li atribueixin les lleis i aquelles que la legislació de l'Estat o de les comunitats autònomes assignin al municipi i no atribueixin a altres òrgans municipals.

2. També correspon a l'alcalde el nomenament dels tinentes d'alcalde.

3. L'alcalde pot delegar l'exercici de les seves atribucions, llevat de les de convocar i presidir les sessions del ple i de la comissió de govern i les esmentades als apartats a), e), g), i), i j) del número 1 d'aquest article.

Article 22.

1. El ple, integrat per tots els regidors, és presidit per l'alcalde.

2. Corresponen, en tot cas, al ple les atribucions següents:

a) El control i la fiscalització dels òrgans de govern.

b) Els acords relatius a la participació en organitzacions supramunicipals; alteració del terme municipal; creació o supressió de municipis i de les entitats a què es refereix l'article 45; creació d'òrgans desconcentrats; alteració de la capitalitat del municipi i el canvi de nom d'aquest o d'aquelles entitats i l'adopció o modificació de la bandera, ensenya o escut.

c) L'aprovació dels plans i altres instruments d'ordenació i gestió previstos a la legislació urbanística.

d) L'aprovació del reglament orgànic i de les ordenances.

e) La determinació dels recursos propis de caràcter tributari; l'aprovació i modificació dels pressupostos; la disposició de despeses en els assumptes de la seva competència i l'aprovació dels comptes.

f) L'aprovació de les formes de gestió dels serveis i dels expedients de municipalització.

g) L'acceptació de la delegació de competències feta per altres administracions públiques.

h) El plantejament de conflictes de competències a altres entitats locals i altres administracions públiques.

i) L'aprovació de la plantilla de personal, la relació de llocs de treball, les bases de les proves per a la selecció de personal i per als concursos de provisió de llocs de treball, la fixació de la quantia de les retribucions complementàries dels funcionaris i el nombre i el règim del personal eventual, tot això en els termes del títol VII d'aquesta Llei, així com la separació del servei dels funcionaris de la corporació, llevat del que disposa l'article 99, número 4, d'aquesta Llei, i la ratificació de l'acomiadament del personal laboral.

j) L'exercici de les accions administratives i judicials.

k) L'alteració de la qualificació jurídica dels béns de domini públic.

l) Alienació del patrimoni.

ll) Aquelles altres que hagin de correspondre al ple perquè la seva aprovació exigeix una majoria especial.

m) Les altres que expressament li confereixin les lleis.

3. També pertany al ple la votació sobre la moció de censura a l'alcalde, que es regeix pel que disposa la legislació electoral general.

Article 23.

1. La comissió de govern està integrada per l'alcalde i un nombre de regidors no superior a un terç del nombre legal de regidors, nomenats i separats lliurement per l'alcalde, que n'ha de donar compte al ple.

2. Correspon a la comissió de govern:

a) L'assistència a l'alcalde en l'exercici de les seves atribucions.

b) Les atribucions que l'alcalde o un altre òrgan municipal li delegui o li atribueixin les lleis. No són delegables les atribucions reservades al ple en els números 2, lletres a), b), c), d), e), f), g), h), i), k) i ll) i 3 de l'article anterior.

3. Els tinents d'alcalde substitueixen, per l'ordre de nomenament i en els casos de vacant, absència o malaltia, l'alcalde, i són lliurement designats i revocats per aquest d'entre els membres de la comissió de govern i, on aquesta no existeixi, d'entre els regidors.

4. L'alcalde pot delegar l'exercici de determinades atribucions en els membres de la comissió de govern i, on aquesta no existeixi, en els tinents d'alcalde, sense perjudici de les delegacions especials que, per a tasques específiques, pugui fer a favor de qualsevol regidor, encara que no pertanyin a aquella Comissió.

Article 24.

Per facilitar la participació ciutadana en la gestió dels assumptes locals i millorar-la, els municipis poden establir òrgans territorials de gestió desconcentrada, amb l'organització, les funcions i les competències que cada ajuntament els confereixi, atenent les característiques de l'assentament de la població al terme municipal, sense perjudici de la unitat de govern i gestió del municipi.

CAPÍTOL III

Competències

Article 25.

1. El municipi, per a la gestió dels seus interessos i en l'àmbit de les seves competències, pot promoure tota mena d'activitats i prestar tots els serveis públics que contribueixin a satisfer les necessitats i aspiracions de la comunitat veïnal.

2. El municipi exerceix, en tot cas, competències, en els termes de la legislació de l'Estat i de les comunitats autònomes, en les matèries següents:

a) Seguretat en llocs públics.

b) Ordenació del trànsit de vehicles i persones en les vies urbanes.

c) Protecció civil, prevenció i extinció d'incendis.

d) Ordenació, gestió, execució i disciplina urbanística; promoció i gestió d'habitatges; parcs i jardins, pavimentació de vies públiques urbanes i conservació de camins i vies rurals.

e) Patrimoni historicoartístic.

f) Protecció del medi ambient.

g) Abastaments, escorxadors, fires, mercats i defensa d'usuaris i consumidors.

h) Protecció de la salubritat pública.

i) Participació en la gestió de l'atenció primària de la salut.

j) Cementiris i serveis funeraris.

k) Prestació dels serveis socials i de promoció i reinserció social.

l) Subministrament d'aigua i enllumenat públic; serveis de neteja viària, de recollida i tractament de residus, clavegueram i tractament d'aigües residuals.

ll) Transport públic de viatgers.

m) Activitats o instal·lacions culturals i esportives; ocupació del temps lliure; turisme.

n) Participar en la programació de l'ensenyament i cooperar amb l'Administració educativa en la creació, construcció i sosteniment dels centres docents públics, intervenir en els seus òrgans de gestió i participar en la vigilància del compliment de l'escolaritat obligatòria.

3. Només la Llei determina les competències municipals en les matèries enunciades en aquest article, de conformitat amb els principis establerts a l'article 2.

Article 26.

1. Els municipis per si mateixos o associats han de prestar, en tot cas, els serveis següents:

a) En tots els municipis:

Enllumenat públic, cementiri, recollida de residus, neteja viària, proveïment domiciliari d'aigua potable, clavegueram, accés als nuclis de població, pavimentació de les vies públiques i control d'aliments i begudes.

b) En els municipis amb una població superior als 5.000 habitants, a més:

Parc públic, biblioteca pública, mercat i tractament de residus.

c) En els municipis amb una població superior als 20.000 habitants, a més:

Protecció civil, prestació de serveis socials, prevenció i extinció d'incendis, instal·lacions esportives d'ús públic i escorxadors.

d) En els municipis amb una població superior als 50.000 habitants, a més:

Transport col·lectiu urbà de viatgers i protecció del medi ambient.

2. Els municipis poden sol·licitar a la comunitat autònoma respectiva la dispensa de l'obligació de prestar els serveis mínims que els corresponguin segons el que disposa el número anterior quan, per les seves característiques peculiars, sigui impossible o molt difícil complir l'establiment i la prestació d'aquests serveis pel mateix ajuntament.

3. L'assistència de les diputacions als municipis, que preveu l'article 36, s'ha d'adreçar preferentment a l'establiment i adequada prestació dels serveis públics mínims, així com la garantia del desenvolupament en les corporacions municipals de les funcions públiques a què es refereix el número 3 de l'article 92 d'aquesta Llei.

Article 27.

1. L'Administració de l'Estat, de les comunitats autònomes i altres entitats locals poden delegar en els municipis l'exercici de competències en matèries que afectin els seus interessos propis, sempre que amb això es millori l'eficàcia de la gestió pública i s'aconsegueixi més participació ciutadana. La disposició o l'acord de delegació ha de determinar l'abast, el contingut, les condicions i la

durada d'aquesta, així com el control que es reserva l'Administració delegant i els mitjans personals, materials i econòmics que aquesta transfereix.

2. En tot cas, de l'Administració delegant pot emanar, per dirigir i controlar l'exercici dels serveis delegats, instruccions tècniques de caràcter general i recollir, en qualsevol moment, informació sobre la gestió municipal, així com enviar comissionats i formular els requeriments pertinents per a l'esmena de les deficiències observades. En cas d'incompliment de les directrius, denegació de les informacions sol·licitades o inobservança dels requeriments formulats, l'Administració delegant pot revocar la delegació o executar per si mateixa la competència delegada en substitució del municipi. Els actes d'aquest poden ser recorreguts davant els òrgans competents de l'Administració delegant.

3. L'efectivitat de la delegació requereix la seva acceptació pel municipi interessat, i, si s'escau, la prèvia consulta i informe de la comunitat autònoma, llevat que per llei s'imposi obligatòriament, cas en què ha d'anar acompanyada necessàriament de la dotació o l'increment de mitjans econòmics per desenvolupar-los.

4. Les competències delegades s'exerceixen d'acord amb la legislació de l'Estat o de les comunitats autònomes corresponents o, si s'escau, la reglamentació aprovada per l'entitat local delegant.

Article 28.

Els municipis poden dur a terme activitats complementàries de les pròpies d'altres administracions públiques i, en particular, les relatives a l'educació, la cultura, la promoció de la dona, l'habitatge, la sanitat i la protecció del medi ambient.

CAPÍTOL IV

Règims especials

Article 29.

1. Funcionen en consell obert:

a) Els municipis amb menys de 100 habitants i aquells que tradicionalment disposin d'aquest singular règim de govern i administració.

b) Aquells altres en els quals la localització geogràfica, la millor gestió dels interessos municipals o altres circumstàncies ho facin aconsellable.

2. La constitució en consell obert dels municipis a què es refereix l'apartat b) del número anterior requereix la petició de la majoria dels veïns, la decisió favorable per majoria de dos terços dels membres de l'ajuntament i l'aprovació per la comunitat autònoma.

3. En el règim del consell obert, el govern i l'administració municipals corresponen a un alcalde i una assemblea veïnal de la qual formen part tots els electors. Ajusten el seu funcionament als usos, costums i tradicions locals i, si no, al que estableixen aquesta Llei i les lleis de les comunitats autònomes sobre règim local.

Article 30.

Les lleis sobre règim local de les comunitats autònomes, en el marc del que estableix aquesta Llei, poden establir règims especials per a municipis petits o de caràcter rural i per a aquells que reuneixin altres característiques que ho facin aconsellable, com el caràcter historico-artístic o el predomini en el seu terme de les activitats turístiques, industrials, mineres o altres de semblants.

TÍTOL III

LA PROVÍNCIA

Article 31.

1. La província és una entitat local determinada per l'agrupació de municipis, amb personalitat jurídica pròpia i plena capacitat per al compliment dels seus fins.

2. Són fins propis i específics de la província garantir els principis de solidaritat i equilibri intermunicipals, en el marc de la política econòmica i social, i, en particular:

a) Assegurar la prestació integral i adequada en la totalitat del territori provincial dels serveis de competència municipal.

b) Participar en la coordinació de l'Administració local amb la de la comunitat autònoma i la de l'Estat.

3. El govern i l'administració autònoma de la província corresponen a la diputació o altres corporacions de caràcter representatiu.

CAPÍTOL PRIMER

Organització

Article 32.

L'organització provincial respon a les regles següents:

1. El president, els vicepresidents, la comissió de govern i el ple existeixen en totes les diputacions.

2. La resta dels òrgans, complementaris dels anteriors, s'estableix i regula per les mateixes diputacions sense altre límit que el respecte a l'organització determinada per aquesta Llei. No obstant això, les lleis de les comunitats autònomes sobre règim local poden establir una organització provincial complementària de la prevista en aquest text legal, que regeix en cada província en tot el que aquesta no disposi el contrari, en l'exercici de la seva potestat d'autoorganització.

3. Tots els grups polítics que integren la corporació tenen dret a participar, mitjançant la presència de diputats pertanyents als mateixos grups, en els òrgans complementaris de la diputació provincial que tinguin per funció l'estudi, informe o consulta dels assumptes que hagin de ser sotmesos a la decisió del ple.

Article 33.

1. El ple de la diputació està constituït pel president i els diputats.

2. Correspon en tot cas al ple:

a) L'organització de la diputació.

b) L'aprovació d'ordenances.

c) L'aprovació i modificació dels pressupostos, la disposició de despeses dins els límits de la seva competència i l'aprovació provisional dels comptes.

d) L'aprovació dels plans de caràcter provincial.

e) El control i la fiscalització de la gestió dels òrgans de govern.

f) L'aprovació de la plantilla de personal, la relació de llocs de treball, les bases de les proves per a la selecció de personal i per als concursos de provisió de llocs de treball, la fixació de la quantia de les retribucions complementàries dels funcionaris i el nombre i règim del personal eventual, tot això en els termes del títol VII d'aquesta Llei, així com la separació del servei dels funcionaris de la corporació, llevat del que disposa l'article 99, número 4, d'aquesta Llei, i la ratificació de l'acomiadament del personal laboral.

- g) L'alteració de la qualificació jurídica dels béns de domini públic.
- h) L'alienació del patrimoni.
- i) El plantejament de conflictes de competències a altres entitats locals i altres administracions públiques.
- j) L'exercici d'accions judicials i administratives.
- k) Les atribucions que hagin de correspondre al ple perquè la seva aprovació exigeix una majoria especial.
- l) Les altres que expressament li atribueixin les lleis.

3. També pertany al ple la votació sobre la moció de censura al president, que es regeix pel que disposa la legislació electoral general.

Article 34.

1. Correspon en tot cas al president de la diputació:
 - a) Dirigir el govern i l'administració de la província.
 - b) Representar la diputació.
 - c) Convocar i presidir les sessions del ple, la comissió de govern i qualsevol altre òrgan de la diputació.
 - d) Dirigir, inspeccionar i impulsar els serveis i obres de titularitat o l'exercici dels quals correspon a la diputació provincial.
 - e) Assegurar la gestió dels serveis propis de la comunitat autònoma la gestió ordinària dels quals estigui encomanada per aquesta a la diputació.
 - f) Disposar despeses, dins els límits de la seva competència, ordenar pagaments i retre comptes.
 - g) El comandament superior del personal de la corporació.
 - h) Exercir accions judicials i administratives en cas d'urgència.
 - i) Contractar obres i serveis sempre que la seva quantia no excedeixi el 5 per 100 dels recursos ordinaris del seu pressupost ni el 50 per 100 del límit general aplicable a la contractació directa, d'acord amb el procediment legalment establert.
 - j) Ordenar la publicació i l'execució i fer complir els acords de la diputació.
 - k) Les altres que expressament li atribueixin les lleis.
 - l) L'exercici de les altres atribucions que la legislació de l'Estat o de les comunitats autònomes assigni a la diputació i no estiguin expressament atribuïdes a altres òrgans.

2. El president pot delegar l'exercici de les seves atribucions, llevat de la de convocar i presidir les sessions del ple i de la comissió de govern i les esmentades en els apartats a), g) i h) del número anterior.

3. També correspon al president el nomenament dels vicepresidents.

Article 35.

1. La comissió de govern està integrada pel president i un nombre de diputats no superior a un terç del nombre legal de diputats, nomenats i separats lliurement per aquell, de la qual cosa ha de donar compte al ple.

2. Correspon a la comissió de govern:

- a) L'assistència al president en l'exercici de les seves atribucions.
- b) Les atribucions que el president o un altre òrgan provincial li delegui o li atribueixin les lleis. No són delegables les atribucions reservades al ple en els números 2, apartats a), b), c), d), e), f), i) i k), i 3 de l'article 33.

3. El president pot delegar l'exercici de determinades atribucions en els membres de la comissió de govern, sense perjudici de les delegacions especials que per a tasques específiques pugui fer a favor de qualsevol diputat, encara que no pertanyin a aquella comissió.

4. Els vicepresidents substitueixen, per l'ordre del seu nomenament i en els casos de vacant, absència o malaltia, el president, i són designats lliurement per aquest entre els membres de la comissió de govern.

CAPÍTOL II

Competències

Article 36.

1. Són competències pròpies de la diputació les que li atribueixin, en aquest concepte, les lleis de l'Estat i de les comunitats autònomes en els diferents sectors de l'acció pública i, en tot cas:

- a) La coordinació dels serveis municipals entre si per a la garantia de la prestació integral i adequada a què es refereix l'apartat a) del número 2 de l'article 31.
- b) L'assistència i la cooperació jurídica, econòmica i tècnica als municipis, especialment els que tinguin menys capacitat econòmica i de gestió.
- c) La prestació de serveis públics de caràcter supra-municipal i, si s'escau, supracomarcal.
- d) En general, el foment i l'administració dels interessos peculiars de la província.

2. Als efectes del que disposen les lletres a) i b) del número anterior, la diputació:

- a) Aprova anualment un pla provincial de cooperació a les obres i serveis de competència municipal, en l'elaboració del qual han de participar els municipis de la província. El pla, que ha de contenir una memòria justificativa dels objectius i dels criteris de distribució dels fons, es pot finançar amb mitjans propis de la diputació, les aportacions municipals i les subvencions que acordin la comunitat autònoma i l'Estat amb càrrec als seus pressupostos respectius. Sense perjudici de les competències reconegudes en els estatuts d'autonomia i de les anteriorment assumides i ratificades per aquests, la comunitat autònoma assegura, en el seu territori, la coordinació dels diversos plans provincials d'acord amb el que preveu l'article 59 d'aquesta Llei.

L'Estat i la comunitat autònoma, si s'escau, poden subjectar les seves subvencions a determinats criteris i condicions en la seva utilització o ús.

- b) Assegura l'accés de la població de la província al conjunt dels serveis mínims de competència municipal i la màxima eficàcia i economicitat en la prestació d'aquests serveis mitjançant qualsevol fórmula d'assistència i cooperació amb els municipis.

Article 37.

1. Les comunitats autònomes poden delegar competències en les diputacions, així com encomanar-los la gestió ordinària de serveis propis en els termes previstos en els estatuts corresponents. En aquest últim cas, les diputacions actuen amb subjecció plena a les instruccions generals i particulars de les comunitats.

2. L'Estat també pot delegar, amb la consulta prèvia i informe de la comunitat autònoma interessada, en les diputacions competències de mera execució quan l'àmbit provincial sigui el més idoni per a la prestació dels serveis corresponents.

3. L'exercici per les diputacions de les facultats delegades s'ha d'ajustar al que disposa l'article 27.

Article 38.

Les previsions establertes per a la diputació en aquest capítol i en els restants d'aquesta Llei són aplicables a les altres corporacions de caràcter representatiu a les quals

correspongui el govern i l'administració autònoma de la província.

CAPÍTOL III

Règims especials

Article 39.

Els òrgans forals d'Àlaba, Guipúscoa i Biscaia conserven el seu règim peculiar en el marc de l'Estatut d'autonomia de la Comunitat Autònoma del País Basc. No obstant això, les disposicions d'aquesta Llei els són aplicables amb caràcter supletori.

Article 40.

Les comunitats autònomes uniprovincials i la Foral de Navarra assumeixen les competències, els mitjans i els recursos que corresponen en el règim ordinari a les diputacions provincials. Se n'exceptua la Comunitat Autònoma de les Illes Balears en els termes del seu Estatut propi.

Article 41.

1. Els cabildos, com a òrgan de govern, administració i representació de cada illa, es regeixen per les normes d'aquesta Llei que regulen l'organització i el funcionament de les diputacions provincials, i n'assumeixen les competències, sense perjudici de les que els corresponen per la seva legislació específica.

2. A l'arxipèlag canari subsisteixen les mancomunitats provincials interinsulars exclusivament com a òrgan de representació i expressió dels interessos provincials. Integren aquests òrgans els presidents dels cabildos insulars de les províncies corresponents, i els resideix el del cabildo de l'illa on s'ubiqui la capital de la província.

3. Els consells insulars de les illes Balears, als quals són aplicables les normes d'aquesta Llei que regulen l'organització i el funcionament de les diputacions provincials, assumeixen les seves competències d'acord amb el que disposen aquesta Llei i les que els corresponguin de conformitat amb l'Estatut d'autonomia de les Balears.

TÍTOL IV

ALTRES ENTITATS LOCALS

Article 42.

1. Les comunitats autònomes, d'acord amb el que disposen els seus estatuts respectius, poden crear en el seu territori comarques o altres entitats que agrupin diversos municipis, les característiques dels quals determinin interessos comuns que requereixin una gestió pròpia o demanin la prestació de serveis d'aquest àmbit.

2. La iniciativa per a la creació d'una comarca pot partir dels mateixos municipis interessats. En qualsevol cas, no es pot crear la comarca si s'hi oposen expressament les dues cinquenes parts dels municipis que s'hi haurien d'agrupar, sempre que, en aquest cas, aquests municipis representin almenys la meitat del cens electoral del territori corresponent. Quan la comarca hagi d'agrupar municipis de més d'una província, és necessari l'informe favorable de les diputacions provincials a l'àmbit territorial de les quals pertanyin els municipis.

3. Les lleis de les comunitats autònomes han de determinar l'àmbit territorial de les comarques, la composició i el funcionament dels seus òrgans de govern, que són representatius dels ajuntaments que agrupen, així

com les competències i els recursos econòmics que, en tot cas, se'ls assignin.

4. La creació de les comarques no pot suposar la pèrdua pels municipis de la competència per prestar els serveis esmentats a l'article 26, ni privar-los de qualsevol intervenció en cadascuna de les matèries esmentades a l'apartat 2 de l'article 25.

Article 43.

1. Les comunitats autònomes, amb l'audiència prèvia de l'Administració de l'Estat i dels ajuntaments i diputacions afectats, poden crear, modificar i suprimir, mitjançant una llei, àrees metropolitanas, d'acord amb el que disposin els respectius estatuts.

2. Les àrees metropolitanas són entitats locals integrades pels municipis de grans aglomeracions urbanes entre els nuclis de població dels quals hi hagi vinculacions econòmiques i socials que facin necessària la planificació conjunta i la coordinació de determinats serveis i obres.

3. La legislació de la comunitat autònoma ha de determinar els òrgans de govern i administració, on han de ser representats tots els municipis integrats a l'àrea; el règim econòmic i de funcionament, que ha de garantir la participació de tots els municipis en la presa de decisions i una distribució justa de les càrregues entre ells, així com els serveis i les obres de prestació o realització metropolitana i el procediment per a la seva execució.

Article 44.

1. Es reconeix als municipis el dret a associar-se amb altres en mancomunitats per a l'execució en comú d'obres i serveis determinats de la seva competència.

2. Les mancomunitats tenen personalitat i capacitat jurídica per al compliment dels seus fins específics i es regeixen pels seus estatuts propis. Els estatuts han de regular l'àmbit territorial de l'entitat, el seu objecte i competència, els òrgans de govern i els recursos, el termini de durada i tots els altres aspectes que siguin necessaris per al seu funcionament.

En tot cas, els òrgans de govern han de ser representatius dels ajuntaments mancomunats.

3. El procediment d'aprovació dels estatuts de les mancomunitats, el determina la legislació de les comunitats autònomes i s'ha d'ajustar, en tot cas, a les regles següents:

a) L'elaboració correspon als regidors de la totalitat dels municipis promotors de la mancomunitat, constituïts en assemblea.

b) La diputació o diputacions provincials interessades han d'emetre informes sobre el projecte d'estatuts.

c) Els plens de tots els ajuntaments aproven els estatuts.

4. S'ha de seguir un procediment similar per a la modificació o supressió de mancomunitats.

Article 45.

1. Les lleis de les comunitats autònomes sobre règim local han de regular les entitats d'àmbit territorial inferior al municipi, per a l'administració descentralitzada de nuclis de població separats, sota la seva denominació tradicional de caserius, parròquies, aldees, barris, anteiglesias, consells, pedanies, llocs annexos i altres d'anàlegs, o la que estableixin les lleis.

2. En tot cas s'han de respectar les regles següents:

a) La iniciativa correspon indistintament a la població interessada o a l'ajuntament corresponent. Aquest últim ha de ser escoltat en tot cas.

b) L'entitat ha de disposar d'un òrgan unipersonal executiu d'elecció directa i d'un òrgan col·legiat de control, el nombre de membres del qual no pot ser inferior a dos ni superior a un terç del nombre de regidors que integren l'ajuntament respectivament.

La designació dels membres de l'òrgan col·legiat s'ha de fer de conformitat amb els resultats de les eleccions per a l'ajuntament en la secció o seccions constitutives de la circumscripció per a l'elecció de l'òrgan unipersonal.

No obstant això, es pot establir el règim de consell obert per a les entitats en què es donin les característiques que preveu el número 1 de l'article 29.

c) Els acords sobre disposició de béns, operacions de crèdit i expropiació forçosa han de ser ratificats per l'ajuntament.

TÍTOL V

DISPOSICIONS COMUNES A LES ENTITATS LOCALS

CAPÍTOL PRIMER

Règim de funcionament

Article 46.

1. Els òrgans col·legiats de les entitats locals funcionen en règim de sessions ordinàries de periodicitat preestablerta i extraordinàries, que poden ser, a més, urgents.

2. En tot cas, el funcionament del ple de les corporacions locals s'ajusta a les regles següents:

a) El ple celebra sessió ordinària com a mínim cada tres mesos i extraordinària quan així ho decideixi el president o ho sol·liciti la quarta part, com a mínim, del nombre legal dels membres de la corporació. En aquest últim cas, la celebració del ple no es pot demorar més de dos mesos des que sigui sol·licitada.

b) Les sessions plenàries s'han de convocar, almenys, amb dos dies hàbils d'antelació, llevat de les extraordinàries que ho hagin estat amb caràcter urgent, la convocatòria de les quals amb aquest caràcter ha de ser ratificada pel ple. La documentació íntegra dels assumptes inclosos a l'ordre del dia, que hagi de servir de base al debat i, si s'escau, votació, ha d'estar a disposició dels regidors o diputats, des del mateix dia de la convocatòria, a la secretaria de la corporació.

c) El ple es constitueix vàlidament amb l'assistència d'un terç del nombre legal de membres del ple, que mai pot ser inferior a tres. Aquest quòrum s'ha de mantenir durant tota la sessió.

En tot cas, es requereix l'assistència del president i del secretari de la corporació o dels qui legalment els substitueixin.

d) L'adopció d'acords es produeix mitjançant votació ordinària, llevat que el mateix ple acordi, per a un cas concret, la votació nominal. El vot es pot emetre en sentit afirmatiu o negatiu, i els membres de les corporacions es poden abstenir de votar.

L'absència d'un o diversos regidors o diputats, una vegada iniciada la deliberació d'un assumpte, equival, als efectes de la votació corresponent, a l'abstenció.

En el cas de votacions amb resultat d'empat, s'ha de fer una nova votació, i si persisteix l'empat, decideix el vot de qualitat del president.

Article 47.

1. Els acords de les corporacions locals s'adopten, com a regla general, per majoria simple dels membres presents. Hi ha majoria simple quan els vots afirmatius són més que els negatius.

2. Es requereix el vot favorable de les dues terceres parts del nombre de fet i, en tot cas, de la majoria absoluta del nombre legal de membres de les corporacions per a l'adopció d'acords en les matèries següents:

a) Creació i supressió de municipis i alteració de termes municipals.

b) Creació, modificació i supressió de les entitats a què es refereix l'article 45 d'aquesta Llei.

c) Aprovació de la delimitació del terme municipal.

d) Alteració del nom i de la capitalitat del municipi.

3. És necessari el vot favorable de la majoria absoluta del nombre legal de membres de la corporació per a l'adopció d'acords en les matèries següents:

a) Aprovació i modificació del reglament orgànic propi de la corporació.

b) Creació, modificació o dissolució de mancomunitats o altres organitzacions associatives, així com aprovació i modificació dels seus estatuts.

c) Transferència de funcions o activitats a altres administracions públiques.

d) Cessió per qualsevol títol de l'aprofitament de béns comunals.

e) Concessió de béns o serveis per més de cinc anys, sempre que la seva quantia excedeixi el 10 per 100 dels recursos ordinaris del seu pressupost.

f) Municipalització o provincialització d'activitats en règim de monopoli i aprovació de la forma concreta de gestió del servei corresponent.

g) Aprovació d'operacions financeres o de crèdit i concessions de quitament i espera, quan l'import excedeixi el 5 per 100 dels recursos ordinaris del seu pressupost.

h) Imposició i ordenació dels recursos propis de caràcter tributari.

i) Plans i instruments d'ordenació urbanística.

j) Separació del servei dels funcionaris de la corporació i ratificació de l'acomiadament disciplinari del personal laboral.

k) Alienació de béns, quan la quantia excedeixi el 10 per 100 dels recursos ordinaris del seu pressupost.

l) Alteració de la qualificació jurídica dels béns demaniais o comunals.

ll) Cessió gratuïta de béns a altres administracions o institucions públiques.

m) Les altres matèries determinades per la llei.

Article 48.

En els assumptes en què sigui preceptiu el dictamen del Consell d'Estat, la corresponent sol·licitud s'ha de cursar per conducte del president de la comunitat autònoma i a través del Ministeri d'Administració Territorial.

Article 49.

L'aprovació de les ordenances locals s'ha d'ajustar al procediment següent:

a) Aprovació inicial pel ple.

b) Informació pública i audiència als interessats pel termini mínim de trenta dies per a la presentació de reclamacions i suggeriments.

c) Resolució de totes les reclamacions i suggeriments presentades dins el termini i aprovació definitiva pel ple.

Article 50.

1. Els conflictes d'atribucions que sorgeixin entre òrgans i entitats dependents d'una mateixa corporació local, els resol:

a) El ple, quan es tracti de conflictes que afectin òrgans col·legiats, membres d'aquests o entitats locals de les previstes a l'article 45.

b) L'alcalde o president de la corporació, en la resta dels casos.

2. Els conflictes de competències plantejats entre diferents entitats locals, els resol l'Administració de la comunitat autònoma o l'Administració de l'Estat, prèvia audiència de les comunitats autònomes afectades, segons es tracti d'entitats que pertanyin a la mateixa comunitat o a una de diferent, i sense perjudici de la ulterior possibilitat d'impugnar la resolució dictada davant la jurisdicció contenciosa administrativa.

Article 51.

Els actes de les entitats locals són immediatament executius, llevat dels casos en què una disposició legal estableixi el contrari o quan se'n suspengui l'eficàcia d'acord amb la Llei.

Article 52.

1. Contra els actes i els acords de les entitats locals que posin fi a la via administrativa, els interessats poden exercir, amb un recurs previ de reposició, en els casos en què sigui procedent, les accions que siguin procedents davant la jurisdicció competent.

2. Posen fi a la via administrativa les resolucions dels òrgans i autoritats següents:

a) Les del ple, els alcaldes o presidents i les comissions de govern, llevat dels casos excepcionals en què una llei sectorial requereixi l'aprovació ulterior de l'Administració de l'Estat o de la comunitat autònoma, o quan sigui procedent presentar un recurs davant aquestes en els supòsits de l'article 27.2.

b) Les d'autoritats i òrgans inferiors en els casos que resolguin per delegació de l'alcalde, del president o d'un altre òrgan les resolucions del qual posin fi a la via administrativa.

c) Les de qualsevol altra autoritat o òrgan quan així ho estableixi una disposició legal.

Article 53.

Sense perjudici de les previsions específiques contingudes en els articles 65, 67 i 110 d'aquesta Llei, les corporacions locals poden revisar els seus actes i acords en els termes i amb l'abast que, per a l'Administració de l'Estat, estableix la legislació de l'Estat reguladora del procediment administratiu comú.

Article 54.

Les entitats locals responen directament dels danys i perjudicis causats als particulars en els seus béns i drets com a conseqüència del funcionament dels serveis públics o de l'actuació de les seves autoritats, funcionaris o agents, en els termes establerts a la legislació general sobre responsabilitat administrativa.

CAPÍTOL II

Relacions interadministratives

Article 55.

Per a l'efectivitat de la coordinació i l'eficàcia administratives, les administracions de l'Estat i de les comunitats autònomes, d'una banda, i les entitats locals, de l'altra, en les seves relacions recíproques han de:

a) Respectar l'exercici legítim per les altres administracions de les seves competències i les conseqüències que en derivin per a les pròpies.

b) Ponderar, en l'actuació de les competències pròpies, la totalitat dels interessos públics implicats i, en concret, aquells la gestió dels quals està encomanada a les altres administracions.

c) Facilitar a les altres administracions la informació sobre la pròpia gestió que sigui rellevant per al desenvolupament adequat per aquestes de les seves tasques.

d) Prestar, en l'àmbit propi, la cooperació i assistència actives que les altres administracions puguin requerir per al compliment eficaç de les seves tasques.

Article 56.

1. Les entitats locals tenen el deure de remetre a les administracions de l'Estat i de les comunitats autònomes, dins els terminis i en la forma que es determinin per reglament, una còpia o, si s'escau, un extracte comprensiu dels actes i acords d'aquestes. Els presidents i, de manera immediata, els secretaris de les corporacions són responsables del compliment d'aquest deure.

2. En tot cas, les administracions de l'Estat i de les comunitats autònomes estan facultades, amb la finalitat de comprovar l'efectivitat, en la seva aplicació i, respectivament, de la legislació estatal i l'autonòmica, per sol·licitar i obtenir informació concreta sobre l'activitat municipal, i poden sol·licitar fins i tot l'exhibició d'expedients i l'emissió d'informes.

3. L'Administració de l'Estat i la de les comunitats autònomes han de facilitar l'accés dels representants legals de les entitats locals als instruments de planificació, programació i gestió d'obres i serveis que els afectin directament.

Article 57.

La cooperació econòmica, tècnica i administrativa entre l'Administració local i les administracions de l'Estat i de les comunitats autònomes, tant en serveis locals com en assumptes d'interès comú, es desenvolupa amb caràcter voluntari, sota les formes i en els termes previstos en les lleis, i poden tenir lloc, en tot cas, mitjançant els consorcis o convenis administratius que subscriuguin.

Cada acord de cooperació formalitzat per alguna d'aquestes administracions s'ha de comunicar a les altres que, tot i estar-hi interessades, no hi hagin intervingut, als efectes de mantenir una informació recíproca i constant.

Article 58.

1. Les lleis de l'Estat o de les comunitats autònomes poden crear, per a la coordinació administrativa, òrgans de col·laboració de les administracions corresponents amb les entitats locals. Aquests òrgans, que són únicament deliberants o consultius, poden tenir àmbit autonòmic o provincial i caràcter general o sectorial.

Per assegurar la col·laboració entre l'Administració de l'Estat i l'Administració local en matèria d'inversions i de prestació de serveis, el Govern pot crear en cada comunitat autònoma una comissió territorial d'administració local. Per reglament, s'ha d'establir la composició, l'organització i el funcionament de la comissió.

2. Tant l'Administració de l'Estat com les de les comunitats autònomes poden participar en els respectius òrgans de col·laboració establerts per cadascuna d'aquestes.

En tot cas, les administracions que tinguin atribuïdes la formulació i aprovació d'instruments de planificació han d'atorgar a les restants una participació que permeti harmonitzar els interessos públics afectats.

Article 59.

1. A fi d'assegurar la coherència de l'actuació de les administracions públiques, en els supòsits previstos al número 2 de l'article 10 i per al cas que aquest fi no es pugui assolir pels procediments previstos als articles anteriors o aquests siguin manifestament inadequats per raó de les característiques de la tasca pública de què es tracti, les lleis de l'Estat i les de les comunitats autònomes, reguladores dels diferents sectors de l'acció pública, poden atribuir al Govern de la Nació, o al consell de govern, la facultat de coordinar l'activitat de l'administració local i, en especial, de les diputacions provincials en l'exercici de les seves competències.

La coordinació s'ha de fer mitjançant la definició concreta i en relació amb una matèria, servei o competència determinats dels interessos generals o comunitaris, a través de plans sectorials per a la fixació dels objectius i la determinació de les prioritats de l'acció pública en la matèria corresponent. En la seva tramitació s'ha d'observar el que disposa el número 2 de l'article anterior.

Les entitats locals han d'exercir les facultats de programació, planificació o ordenació dels serveis o activitats de la seva competència en el marc de les previsions dels plans a què es refereix el paràgraf anterior.

2. En tot cas, la Llei ha de precisar, amb el suficient grau de detall, les condicions i els límits de la coordinació, així com les modalitats de control que es reservin les Corts Generals o les corresponents assemblees legislatives.

Article 60.

Quan una entitat local incompleixi les obligacions imposades directament per la Llei de manera que l'incompliment afecti l'exercici de competències de l'Administració de l'Estat o de la comunitat autònoma, la cobertura econòmica de les quals estigui legalment o pressupostàriament garantida, una o altra, segons el respectiu àmbit competencial, li ha de recordar el seu compliment i concedir-li a aquest efecte el termini que sigui necessari. Si, transcorregut aquest termini, mai inferior a un mes, l'incompliment persisteix, s'ha de procedir a adoptar les mesures necessàries per al compliment de l'obligació a costa i en substitució de l'entitat local.

Article 61.

1. El Consell de Ministres, a iniciativa pròpia i amb coneixement del consell de govern de la comunitat autònoma corresponent o a sol·licitud d'aquest i, en tot cas, amb l'acord previ favorable del Senat, pot procedir, mitjançant real decret, a la dissolució dels òrgans de les corporacions locals en el cas de gestió greument danyosa per als interessos generals que suposi l'incompliment de les seves obligacions constitucionals.

2. Acordada la dissolució, hi és aplicable la legislació electoral general en relació amb la convocatòria d'eleccions parcials i amb la provisional administració ordinària de la corporació.

Article 62.

En els casos en què la naturalesa de l'activitat de què es tracti faci molt difícil o inconvenient una assignació diferenciada i diferent de facultats decisòries en la matèria, les lleis reguladores de l'acció pública en relació amb aquesta han d'assegurar, en tot cas, a les entitats locals la seva participació o integració en actuacions o procediments conjuntament amb l'Administració de l'Estat i/o amb la de la comunitat autònoma corresponent, i atribuir-li a una d'aquestes la decisió final.

En cap cas aquestes tècniques poden afectar la potestat d'autoorganització dels serveis que correspon a l'entitat local.

CAPÍTOL III

Impugnació d'actes i acords i exercici d'accions*Article 63.*

1. Juntament amb els subjectes legitimats en el règim general del procés contenciós administratiu, poden impugnar els actes i acords de les entitats locals que incorrin en infracció de l'ordenament jurídic:

a) L'Administració de l'Estat i la de les comunitats autònomes, en els casos i termes previstos en aquest capítol.

b) Els membres de les corporacions que hagin votat en contra d'aquests actes i acords.

2. També estan legitimades en tot cas les entitats locals territorials per a la impugnació de les disposicions i actes de les administracions de l'Estat i de les comunitats autònomes que lesionin la seva autonomia, tal com aquesta està garantida per la Constitució i aquesta Llei.

3. Així mateix, les entitats locals territorials estan legitimades per promoure, en els termes de l'article 119 d'aquesta Llei, la impugnació davant el Tribunal Constitucional de lleis de l'Estat o de les comunitats autònomes quan es consideri que aquestes són les que lesionen l'autonomia constitucionalment garantida.

Article 64.

L'Administració de l'Estat i la de les comunitats autònomes poden sol·licitar l'ampliació de la informació a què es refereix el número 1 de l'article 56 que s'ha de remetre en el termini màxim de vint dies hàbils. En aquests casos s'interromp el còmput del termini a què es refereix el número 2 de l'article següent.

Article 65.

1. Quan l'Administració de l'Estat o la de les comunitats autònomes consideri, en l'àmbit de les seves respectives competències, que un acte o acord d'alguna entitat local infringeix l'ordenament jurídic, la pot requerir, invocant expressament el present article, perquè anul·li l'esmentat acte o acord.

2. El requeriment ha de ser motivat i expressar la normativa que es considera vulnerada. S'ha de formular en el termini de quinze dies hàbils a partir de la recepció de la comunicació de l'acord.

3. L'Administració de l'Estat o, si s'escau, la de la comunitat autònoma pot impugnar l'acte o acord davant la jurisdicció contenciosa administrativa, o bé directament, una vegada n'hagi rebut la comunicació, o bé una vegada transcorregut el termini assenyalat en el requeriment adreçat a l'entitat local, si s'ha optat per fer ús de la possibilitat que preveuen els dos números anteriors.

Article 66.

Els actes i acords de les entitats locals que menyscabin competències de l'Estat o de les comunitats autònomes, interfereixin el seu exercici o excedeixin la competència de les entitats, poden ser impugnats directament, sense necessitat de requeriment previ, davant la jurisdicció contenciosa administrativa, per l'Administració de l'Estat o de la corresponent comunitat en el termini assenyalat pel número 2 de l'article anterior.

La impugnació ha de precisar la lesió o, si s'escau, l'extralimitació competencial que la motiva i les normes legals vulnerades en què es fonamenta. En cas que, a més, contingui una petició expressa de suspensió de l'acte o acord impugnat, raonada en la integritat i efectivitat de l'interès general o comunitari afectat, el Tribunal, si

la considera fonamentada, ha d'acordar-ne la suspensió en el primer tràmit subsegüent a la presentació de la impugnació. No obstant això, a instància de l'entitat local i havent escoltat l'Administració demandant, pot alçar en qualsevol moment, en tot o en part, la suspensió decretada, en cas que n'hagi de derivar perjudici a l'interès local no justificat per les exigències de l'interès general o comunitari fet valer en la impugnació.

Article 67.

Si una entitat local adopta actes o acords que atemptin greument contra l'interès general d'Espanya, el delegat del Govern, amb el requeriment previ al president de la corporació i en el cas que no sigui atès, el pot suspendre i adoptar les mesures pertinents a la protecció de l'esmentat interès, i els ha d'impugnar en el termini de deu dies des de la suspensió davant la jurisdicció contenciosa administrativa.

Article 68.

1. Les entitats locals tenen l'obligació d'exercir les accions necessàries per a la defensa dels seus béns i drets.

2. Qualsevol veí que estigui en ple gaudi dels seus drets civils i polítics pot requerir el seu exercici a l'entitat interessada. Aquest requeriment, del qual ha de donar coneixement els qui puguin resultar afectats per les accions corresponents, suspèn el termini per a l'exercici d'aquestes per un període de trenta dies hàbils.

3. Si dins el termini d'aquests trenta dies l'entitat no acorda l'exercici de les accions sol·licitades, els veïns poden exercir l'esmentada acció en nom i interès de l'entitat local.

4. Si prospera l'acció, l'actor té dret a ser reemborsat per l'entitat de les costes processals i a la indemnització de tots els danys i perjudicis l'hagin seguit.

CAPÍTOL IV

Informació i participació ciutadanes

Article 69.

1. Les corporacions locals han de facilitar la més àmplia informació sobre la seva activitat i la participació de tots els ciutadans en la vida local.

2. Les formes, els mitjans i els procediments de participació que les corporacions estableixin en l'exercici de la seva potestat d'autoorganització no poden en cap cas a menyscar les facultats de decisió que corresponen als òrgans representatius regulats per la Llei.

Article 70.

1. Les sessions del ple de les corporacions locals són públiques. No obstant això, poden ser secrets del debat i votació dels assumptes que puguin afectar el dret fonamental dels ciutadans a què es refereix l'article 18.1 de la Constitució, quan així s'acordi per majoria absoluta.

No són públiques les sessions de les comissions de govern.

2. Els acords que adoptin les corporacions locals es publiquen o notifiquen en la forma prevista per la Llei. Les ordenances, incloses les normes dels plans urbanístics, es publiquen en el butlletí oficial de la província i no entren en vigor fins que no se n'hagi publicat el text completament i hagi transcorregut el termini previst a l'article 65.2. La mateixa regla és aplicable als pressupostos, en els termes de l'article 112.3 d'aquesta Llei.

3. Tots els ciutadans tenen dret a obtenir còpies i certificats acreditatius dels acords de les corporacions locals

i els seus antecedents, així com a consultar els arxius i els registres en els termes que disposi la legislació de desplegament de l'article 105, lletra b), de la Constitució. La denegació o limitació d'aquest dret, en tot el que afecti la seguretat i la defensa de l'Estat, l'esbrinament dels delictes o la intimitat de les persones, s'ha de fer mitjançant resolució motivada.

Article 71.

De conformitat amb la legislació de l'Estat i de la comunitat autònoma, quan aquesta tingui competència estatutàriament atribuïda per a això, els alcaldes, amb l'acord previ per majoria absoluta del ple i autorització del Govern de la Nació, poden sotmetre a consulta popular els assumptes de la competència pròpia municipal i de caràcter local que siguin d'especial rellevància per als interessos dels veïns, llevat dels relatius a la Hisenda local.

Article 72.

Les corporacions locals afavoreixen el desenvolupament de les associacions per a la defensa dels interessos generals o sectorials dels veïns, els faciliten la més àmplia informació sobre les seves activitats i, dins de les seves possibilitats, l'ús dels mitjans públics i l'accés a les ajudes econòmiques per a la realització de les seves activitats i impulsen la seva participació en la gestió de la corporació en els termes del número 2 de l'article 69. A aquests efectes, poden ser declarades d'utilitat pública.

CAPÍTOL V

Estatut dels membres de les corporacions locals

Article 73.

1. La determinació del nombre de membres de les corporacions locals, el procediment per a la seva elecció, la durada del seu mandat i els supòsits d'inelegibilitat i incompatibilitat es regulen a la legislació electoral.

2. Els membres de les corporacions locals gaudeixen, una vegada prenen possessió del càrrec, dels honors, les prerrogatives i les distincions propis del càrrec que estableixi la Llei de l'Estat o de les comunitats autònomes, i estan obligats al compliment estricte dels deures i les obligacions inherents al càrrec.

Article 74.

1. Els membres de les corporacions locals queden en situació de serveis especials en els casos següents:

- a) Quan siguin funcionaris de la mateixa corporació per a la qual han estat elegits.
- b) Quan siguin funcionaris de carrera d'altres administracions públiques i ocupin a la corporació per a la qual han estat elegits un càrrec retribuït i de dedicació exclusiva.

En tots dos casos, les corporacions afectades han d'abonar les cotitzacions de les mutualitats obligatòries corresponents per als funcionaris que deixin de prestar el servei que motivava la seva pertinença a aquelles, cosa que s'estén a les quotes de classes passives.

2. Per al personal laboral regeixen les mateixes regles, d'acord amb el que preveu la legislació específica.

3. Els membres de les corporacions locals que no tinguin dedicació exclusiva en aquesta condició tenen garantida, durant el període del seu mandat, la permanència al centre o centres de treball públics o privats en què estiguin prestant serveis en el moment de l'elecció, sense que puguin ser traslladats o obligats a concursar a altres places vacants en diferents llocs.

Article 75.

1. Els membres de les corporacions locals perceben retribucions per l'exercici dels càrrecs si els exerceixen amb dedicació exclusiva, cas en què són donats d'alta en el règim general de la Seguretat Social, i les corporacions assumeixen el pagament de les quotes empresarials corresponents, llevat del que disposa l'article anterior.

En el cas d'aquestes retribucions, la seva percepció és incompatible amb la de qualsevol altra retribució amb càrrec als pressupostos de les administracions públiques i dels ens, organismes i empreses que en depenen.

2. Els membres de les corporacions locals poden percebre indemnitzacions en la quantia i les condicions que acordi el ple de la corporació.

3. Les corporacions locals han de consignar en els pressupostos les retribucions o indemnitzacions a què fan referència els dos números anteriors, dins els límits que s'estableixin amb caràcter general.

4. Als efectes del que disposen l'article 37.3 d) de l'Estatut dels treballadors i l'article 30.2 de la Llei 30/1984, s'entén per temps indispensable per a l'exercici del càrrec electiu d'una corporació local, el necessari per a l'assistència a les sessions del ple de la corporació o de les comissions i atenció a les delegacions de què formi part o que desenvolupi l'interessat.

5. Tots els membres de les corporacions locals estan obligats a formular, abans de la presa de possessió i quan es produeixin variacions al llarg del mandat, declaració dels seus béns i de les activitats privades que els proporcionin o puguin proporcionar ingressos econòmics o afecten l'àmbit de competències de la corporació. Aquestes declaracions s'han d'inscriure en un registre d'interessos constituït a cada corporació local.

Article 76.

Sense perjudici de les causes d'incompatibilitat establertes per la Llei, els membres de les corporacions locals s'han d'abstenir de participar en la deliberació, votació, decisió i execució de qualsevol tema quan es doni alguna de les causes a què es refereix la legislació de procediment administratiu i contractes de les administracions públiques. L'actuació dels membres en què es donin aquests motius implica, quan hagi estat determinant, la invalidesa dels actes en què hagin intervingut.

Article 77.

Tots els membres de les corporacions locals tenen dret a obtenir de l'alcalde o president o de la comissió de govern tots els antecedents, dades o informacions que estiguin en poder dels serveis de la corporació i siguin necessaris per al desenvolupament de la seva funció.

Article 78.

1. Els membres de les corporacions locals estan subjectes a responsabilitat civil i penal pels actes i omissions realitzats en l'exercici del seu càrrec. Les responsabilitats s'exigeixen davant els tribunals de justícia competents i es tramiten pel procediment ordinari aplicable.

2. Són responsables dels acords de les corporacions locals els membres d'aquestes que els hagin votat favorablement.

3. Les corporacions locals poden exigir la responsabilitat dels seus membres quan, per dol o culpa greu, hagin causat danys i perjudicis a la corporació o a tercers, si aquests han estat indemnitzats per aquella.

4. Els presidents de les corporacions locals poden sancionar amb una multa els membres d'aquestes, per falta no justificada d'assistència a les sessions o incompliment reiterat de les seves obligacions, en els termes que

determini la Llei de la comunitat autònoma, i supletòriament, la de l'Estat.

TÍTOL VI

BÉNS, ACTIVITATS I SERVEIS, I CONTRACTACIÓ

CAPÍTOL PRIMER

Béns

Article 79.

1. El patrimoni de les entitats locals està constituït pel conjunt de béns, drets i accions que els pertanyen.

2. Els béns de les entitats locals són de domini públic o patrimonials.

3. Són béns de domini públic els destinats a un ús o servei públic. Tenen la consideració de comunals aquells l'aprofitament dels quals correspon al comú dels veïns.

Article 80.

1. Els béns comunals i altres béns de domini públic són inalienables, inembargables i imprescriptibles i no estan subjectes a cap tribut.

2. Els béns patrimonials es regeixen per la seva legislació específica i, si no, per les normes de dret privat.

Article 81.

1. L'alteració de la qualificació jurídica dels béns de les entitats locals requereix expedient en el qual s'acreditin la seva oportunitat i legalitat.

2. No obstant això, l'alteració es produeix automàticament en els casos següents:

a) Aprovació definitiva dels plans d'ordenació urbana i dels projectes d'obres i serveis.

b) Adscripció de béns patrimonials per més de vint-i-cinc anys a un ús o servei públics.

Article 82.

Les entitats locals gaudeixen, respecte als seus béns, de les prerrogatives següents:

a) La de recuperar per si mateixes la seva possessió en qualsevol moment quan es tracti dels de domini públic, i en el termini d'un any, els patrimonials.

b) La de delimitació, que s'ha d'ajustar al que disposa la legislació del patrimoni de l'Estat i, si s'escau, la legislació de les forests.

Article 83.

Les forests veïnals en mancomú es regulen per la legislació específica.

CAPÍTOL II

Activitats i serveis

Article 84.

1. Les corporacions locals poden intervenir l'activitat dels ciutadans a través dels mitjans següents:

a) Ordenances i bans.

b) Submissió a llicència prèvia i altres actes de control preventiu.

c) Ordres individuals constitutives de mandat per a l'execució d'un acte o la seva prohibició.

2. L'activitat d'intervenció s'ha d'ajustar, en tot cas, als principis d'igualtat de tracte, congruència amb els motius i fins justificatius i respecte a la llibertat individual.

Article 85.

1. Són serveis públics locals tots els que tendeixen a la consecució dels fins assenyalats de la competència de les entitats locals.

2. Els serveis públics locals es poden gestionar de manera directa o indirecta. En cap cas es poden prestar per gestió indirecta els serveis públics que impliquin l'exercici de l'autoritat.

3. La gestió directa ha d'adoptar alguna de les formes següents:

- a) Gestió per la mateixa entitat local.
- b) Organisme autònom local.
- c) Societat mercantil, el capital social de la qual pertanyi íntegrament a l'entitat local.

4. La gestió indirecta ha d'adoptar alguna de les formes següents:

- a) Concessió.
- b) Gestió interessada.
- c) Concert.
- d) Arrendament.
- e) Societat mercantil i cooperatives legalment constituïdes el capital social de les quals pertanyi només parcialment a l'entitat local.

Article 86.

1. Les entitats locals, mitjançant expedient acreditatiu de la conveniència i oportunitat de la mesura, poden exercir la iniciativa pública per a l'exercici d'activitats econòmiques de conformitat amb l'article 128.2 de la Constitució.

2. Quan l'exercici de l'activitat es faci en règim de lliure concurrència, l'aprovació definitiva correspon al ple de la corporació, que ha de determinar la forma concreta de gestió del servei.

3. Es declara la reserva a favor de les entitats locals de les activitats o serveis essencials següents: proveïment i depuració d'aigües; recollida, tractament i aprofitament de residus; subministrament de gas i calefacció; escorxadors, mercats i llotges centrals; transport públic de viatgers; serveis mortuoris. L'Estat i les comunitats autònomes, en l'àmbit de les seves competències respectives, poden establir, mitjançant una llei, la mateixa reserva per a altres activitats i serveis.

L'execució efectiva d'aquestes activitats en règim de monopoli requereix, a més del que disposa el número 2 d'aquest article, l'aprovació per l'òrgan de govern de la comunitat autònoma.

Article 87.

Les entitats locals poden constituir consorcis amb altres administracions públiques per a fins d'interès comú o amb entitats privades sense ànim de lucre que perseguixin fins d'interès públic, concurrents amb els de les administracions públiques.

CAPÍTOL III

Contractació

Article 88.

Sense perjudici del que disposa l'article 5, apartat c), la contractació de les corporacions locals s'ha d'ajustar a les peculiaritats següents:

1. La competència per contractar dels diferents òrgans es regeix pel que disposen aquesta Llei i la legislació de les comunitats autònomes sobre règim local.

2. Els supòsits d'incapacitat i incompatibilitat per contractar amb les entitats locals els determina la legislació bàsica de l'Estat.

3. Per raó de la quantia, la contractació directa només es pot acordar en els contractes d'obres, serveis i subministraments quan no excedeixin el 5 per 100 dels recursos ordinaris del pressupost. En cap cas es pot superar el límit establert per a la contractació directa en les normes bàsiques aplicables a totes les administracions públiques.

4. Les fiances s'han de dipositar a la caixa de la corporació contractant.

TÍTOL VII

PERSONAL AL SERVEI DE LES ENTITATS LOCALS

CAPÍTOL PRIMER

Disposicions generals

Article 89.

El personal al servei de les entitats locals està integrat per funcionaris de carrera, contractats en règim de dret laboral i personal eventual que ocupa llocs de confiança o assessorament especial.

Article 90.

1. Correspon a cada corporació local aprovar anualment, a través del pressupost, la plantilla, que comprèn tots els llocs de treball reservats a funcionaris, personal laboral i eventual.

Les plantilles han de respondre als principis de racionalitat, economia i eficiència, i establir-se d'acord amb l'ordenació general de l'economia, sense que les despeses de personal puguin excedir els límits que es fixin amb caràcter general.

2. Les corporacions locals han de formar la relació de tots els llocs de treball existents en la seva organització, en els termes previstos a la legislació bàsica sobre funció pública.

Correspon a l'Estat establir les normes d'acord amb les quals s'han de confeccionar les relacions de llocs de treball, la descripció de llocs de treball tipus i les condicions requerides per a la seva creació, així com les normes bàsiques de la carrera administrativa, especialment pel que fa a la promoció dels funcionaris a nivells i grups superiors.

3. Les corporacions locals han de constituir registres de personal, coordinats amb els de les altres administracions públiques, segons les normes aprovades pel Govern. Les dades inscrites en aquest registre determinen les nòmines, als efectes de la deguda justificació de totes les retribucions.

Article 91.

1. Les corporacions locals han de formular públicament la seva oferta d'ocupació, ajustant-se als criteris que fixa la normativa bàsica estatal.

2. La selecció de tot el personal, sigui funcionari o laboral, s'ha de fer d'acord amb l'oferta d'ocupació pública, mitjançant convocatòria pública i a través del sistema de concurs, oposició o concurs oposició lliure en què s'ha de garantir, en tot cas, els principis constitucionals d'igualtat, mèrit i capacitat, així com el de publicitat.

CAPÍTOL II

Disposicions comunes als funcionaris de carrera*Article 92.*

1. Els funcionaris al servei de l'Administració local es regeixen, en tot el que no disposa aquesta Llei, per la legislació de l'Estat i de les comunitats autònomes en els termes de l'article 149.1.18a de la Constitució.

2. Són funcions públiques el compliment de les quals queda reservat exclusivament a personal subjecte a l'estatut funcional les que impliquin exercici d'autoritat, les de fe pública i assessorament legal preceptiu, les de control i fiscalització interna de la gestió economicofinancera i pressupostària, les de comptabilitat i tresoreria i, en general, aquelles que, en desplegament d'aquesta Llei, es reservin als funcionaris per garantir l'objectivitat, imparcialitat i independència en l'exercici de la funció.

3. Són funcions públiques necessàries en totes les corporacions locals la responsabilitat administrativa de les quals està reservada a funcionaris amb habilitació de caràcter nacional:

a) La de secretària, comprensiva de la fe pública i l'assessorament legal preceptiu.

b) El control i la fiscalització interna de la gestió economicofinancera i pressupostària i la comptabilitat, tresoreria i recaptació.

4. La responsabilitat administrativa de les funcions de comptabilitat, tresoreria i recaptació pot ser atribuïda a membres de la corporació o funcionaris sense habilitació de caràcter nacional, en els casos excepcionals en què així ho determini la legislació de l'Estat.

Article 93.

1. Les retribucions bàsiques dels funcionaris locals tenen la mateixa estructura i idèntica quantia que les establertes amb caràcter general per a tota la funció pública.

2. Les retribucions complementàries s'han d'atenir, així mateix, a l'estructura i els criteris de valoració objectiva de les de la resta dels funcionaris públics. La seva quantia global, la fixa el ple de la corporació dins els límits màxims i mínims que assenyali l'Estat.

3. Les corporacions locals han de reflectir anualment en els seus pressupostos la quantia de les retribucions dels seus funcionaris en els termes previstos en la legislació bàsica sobre funció pública.

Article 94.

La jornada de treball dels funcionaris de l'Administració local és en còmput anual la mateixa que es fixa per als funcionaris de l'Administració civil de l'Estat.

Se'ls apliquen les mateixes normes sobre equivalència i reducció de jornada.

Article 95.

La participació dels funcionaris, a través de les seves organitzacions sindicals, en la determinació de les seves condicions d'ocupació, és l'establerta amb caràcter general per a totes les administracions públiques a l'Estatut bàsic de la funció pública.

Article 96.

L'Institut d'Estudis d'Administració Local ha de dur a terme cursos de perfeccionament, especialització i promoció per als funcionaris al servei de les entitats locals, i col·laborar en aquestes funcions amb els instituts o escoles de funcionaris de les comunitats autònomes, així com

amb les institucions d'aquest tipus que acordin constituir les mateixes corporacions.

Article 97.

Els anuncis de convocatòries de proves d'accés a la funció pública local i de concursos per a la provisió de llocs de treball s'han de publicar en el «Butlletí Oficial de l'Estat».

Les bases s'han de publicar en el butlletí oficial de la província, llevat de les relatives a les convocatòries de proves selectives per a l'obtenció de l'habilitació de caràcter nacional, que s'han de publicar en el «Butlletí Oficial de l'Estat».

CAPÍTOL III

Selecció i formació dels funcionaris amb habilitació de caràcter nacional i sistema de provisió de places*Article 98.*

1. La selecció, formació i habilitació dels funcionaris a què es refereix el número 3 de l'article 92 correspon a l'Institut d'Estudis d'Administració Local, de conformitat amb les bases i els programes aprovats per reglament.

Es pot descentralitzar territorialment la realització de les proves de selecció per a l'accés als cursos de formació en relació amb les corporacions d'un determinat nivell de població, en els termes que estableixi l'Administració de l'Estat.

L'Institut d'Estudis d'Administració Local ha d'encomanar, mitjançant conveni, als instituts o escoles de funcionaris de les comunitats autònomes que així ho sol·licitin, la formació, per delegació, dels funcionaris que han d'obtenir una habilitació de caràcter nacional.

2. Els qui hagin obtingut l'habilitació a què es refereix el número anterior han d'ingressar a la funció pública local i estan legitimats per participar en els concursos de mèrits convocats per la provisió de les places o llocs de treball reservats a aquests funcionaris en les plantilles de cada entitat local.

Article 99.

1. L'Administració de l'Estat estableix les normes bàsiques dels concursos per a la provisió de places reservades a funcionaris amb habilitació de caràcter nacional, amb la inclusió dels mèrits generals de valoració preceptiva en tot cas, la puntuació dels quals ha d'assolir el 75 per 100 del total possible de conformitat amb el barem corresponent. No regeix aquesta limitació quan la corporació local interessada no estableixi mèrits específics per raó de les característiques locals.

2. Les vacants de places corresponents a funcionaris amb habilitació de caràcter nacional han de ser cobertes mitjançant concursos anuals. Aquests concursos han de ser convocats simultàniament per les administracions de les comunitats autònomes. L'Administració de l'Estat ha de procedir supletòriament a les convocatòries que no realitzin, segons el que preveu aquesta Llei, les comunitats autònomes i, en tot cas, ha d'ordenar-ne la publicació de totes en el «Butlletí Oficial de l'Estat».

A aquest efecte, les entitats locals han de remetre anualment a les administracions de l'Estat i a les de les comunitats autònomes una relació exhaustiva de les places o llocs de treball reservats en les seves plantilles a funcionaris amb habilitació nacional que estiguin vacants, així com, si s'escau i per a cada tipus de plaça o lloc de treball, les bases aprovades que han de regir els concursos per a la seva provisió, inclosos els corresponents a barems de mèrits específics fixats per les corporacions. L'Administra-

ció de l'Estat ha de determinar la data de convocatòria anual dels concursos per a totes les places vacants.

En els concursos, l'Administració de l'Estat rep les sol·licituds corresponents i les remet a les entitats locals interessades.

3. Cada corporació local, amb l'avaluació prèvia dels candidats per un tribunal nomenat al si de la corporació en la forma prevista a les bases del concurs, ha de formular a l'Administració de l'Estat la corresponent proposta de nomenament, que ha d'incloure els noms per l'ordre de qualificació obtinguda.

L'Administració de l'Estat ha de procedir al nomenament del candidat amb més bona qualificació, segons l'ordre de preferència que hagi manifestat prèviament, quan hagi sol·licitat més d'una plaça.

4. La presa de possessió determina l'adquisició dels drets i deures dels funcionaris inherents a la situació en actiu, i el funcionari passa a dependre de la corresponent corporació sense perjudici de la facultat disciplinària de destitució del càrrec i de separació definitiva del servei, que queda reservada en tot cas a l'Administració de l'Estat.

5. En tot cas, en aquesta última Administració s'ha de portar un registre relatiu als funcionaris locals amb habilitació nacional, en el qual s'han d'inscriure, per a la seva efectivitat, totes les incidències i situacions dels funcionaris.

CAPÍTOL IV

Selecció dels altres funcionaris i regles sobre provisió de llocs de treball

Article 100.

1. És de competència de cada corporació local la selecció dels funcionaris no compresos al número 3 de l'article 92.

2. No obstant això, correspon a l'Administració de l'Estat establir per reglament:

a) Les regles bàsiques i els programes mínims a què s'ha d'ajustar el procediment de selecció i formació d'aquests funcionaris.

b) Els títols acadèmics requerits per prendre part en les proves selectives, així com els diplomes expedits per l'Institut d'Estudis d'Administració Local o pels instituts o escoles de funcionaris establerts per les comunitats autònomes, complementaris dels títols acadèmics, que es puguin exigir per participar-hi.

Article 101.

Els llocs de treball vacants que hagin de ser coberts pels funcionaris a què es refereix l'article anterior s'han de proveir per concurs de mèrits entre funcionaris que pertanyin a qualsevol de les administracions públiques; no obstant això, els llocs en què així estigui establert en la relació de llocs de treball poden ser proveïts mitjançant lliure designació en convocatòria pública, com també entre funcionaris.

Són aplicables, en tot cas, les normes que regulin aquests procediments en totes les administracions públiques.

Article 102.

1. Les proves de selecció i els concursos per a la provisió de llocs de treball a què es refereix el present capítol es regeixen per les bases que aprovi el ple de la corporació.

2. En les proves selectives, el tribunal o òrgan similar ha d'elevat la corresponent relació d'aprovat a l'autoritat competent per fer el nomenament. I els concursos per a la provisió de llocs de treball han de ser resolts, motivada-

ment, pel ple de la corporació prèvia proposta del tribunal o òrgan similar designat a aquest efecte.

CAPÍTOL V

Del personal laboral i eventual

Article 103.

El personal laboral ha de ser seleccionat per la mateixa corporació que s'ha d'atenir, en tot cas, al que disposa l'article 91, amb el màxim respecte al principi d'igualtat d'oportunitats de tots els que reuneixin els requisits exigits.

Article 104.

1. El nombre, les característiques i les retribucions del personal eventual, els ha de determinar el ple de cada corporació al començament del mandat. Aquestes determinacions només es poden modificar amb motiu de l'aprovació dels pressupostos anuals.

2. El nomenament i cessament d'aquests funcionaris és lliure i correspon a l'alcalde o al president de l'entitat local corresponent. Cessen automàticament en tot cas quan es produeixi el cessament o expiri el mandat de l'autoritat a la qual prestin la funció de confiança o assessorament.

3. Els nomenaments de funcionaris d'ocupació, el règim de les seves retribucions i la dedicació s'han de publicar en el butlletí oficial de la província i, si s'escau, en el mateix de la corporació.

TÍTOL VIII

HISENDES LOCALS

Article 105.

1. De conformitat amb la legislació prevista a l'article cinquè, s'ha de dotar les hisendes locals de recursos suficients per al compliment dels fins de les entitats locals.

2. Les hisendes locals es nodreixen, a més de tributs propis i de les participacions reconegudes en els de l'Estat i en els de les comunitats autònomes, dels altres recursos que preveu la llei.

Article 106.

1. Les entitats locals tenen autonomia per establir i exigir tributs d'acord amb el que preveuen la legislació de l'Estat reguladora de les hisendes locals i les lleis que dictin les comunitats autònomes en els supòsits expressament previstos en aquella.

2. La potestat reglamentària de les entitats locals en matèria tributària s'exerceix a través de les ordenances generals de gestió, recaptació i inspecció. De les corporacions locals poden emanar disposicions interpretatives i aclaridores d'aquestes.

3. És competència de les entitats locals la gestió, recaptació i inspecció dels tributs propis, sense perjudici de les delegacions que puguin atorgar a favor de les entitats locals d'àmbit superior o de les respectives comunitats autònomes, i de les fórmules de col·laboració amb altres entitats locals, amb les comunitats autònomes o amb l'Estat, d'acord amb el que estableixi la legislació de l'Estat.

Article 107.

1. Les ordenances fiscals reguladores dels tributs locals entren en vigor simultàniament amb el pressupost de l'exercici econòmic següent a l'aprovació d'aquelles, llevat que s'hi prevegi una altra data.

2. Les ordenances fiscals obliguen en el territori de la respectiva entitat local i s'apliquen de conformitat amb

els principis de residència efectiva i de territorialitat, segons els casos.

Article 108.

Contra els actes sobre aplicació i efectivitat dels tributs locals, s'hi pot formular, davant el mateix òrgan que els va dictar, el corresponent recurs de reposició; contra la denegació expressa o tàcita d'aquest recurs, els interessats hi poden interposar directament recurs contenciós administratiu.

Article 109.

L'extinció total o parcial dels deutes que l'Estat, les comunitats autònomes, els organismes autònoms, la Seguretat Social i qualsevol altra entitat de dret públic que tingui amb les entitats locals, o viceversa, es pot acordar per la via de compensació, quan es tracti de deutes vençuts, líquids i exigibles.

Article 110.

1. Correspon al ple de la corporació la declaració de nul·litat de ple dret i la revisió dels actes dictats en via de gestió tributària, en els casos i d'acord amb el procediment establert en els articles 153 i 154 de la Llei general tributària.

2. En els altres casos, les entitats locals no poden anul·lar els seus propis actes declaratius de drets, i la seva revisió requereix la prèvia declaració de lesivitat per a l'interès públic i la seva impugnació en la via contenciosa administrativa, d'acord amb la Llei de l'esmentada jurisdicció.

Article 111.

Els acords d'imposició de tributs i d'aprovació i modificació de les ordenances fiscals han de ser aprovats i publicats d'acord amb el que disposen els articles 49 i 70.2 d'aquesta Llei.

Article 112.

1. Les entitats locals aproven anualment un pressupost únic que constitueix l'expressió xifrada, conjunta i sistemàtica de les obligacions que, com a màxim, poden reconèixer, i dels drets amb venciment o que es prevegin realitzar durant el corresponent exercici econòmic. El pressupost coincideix amb l'any natural i està integrat pel de la mateixa entitat i els de tots els organismes i empreses locals amb personalitat jurídica pròpia que en depenen.

2. L'Administració de l'Estat ha de determinar amb caràcter general l'estructura dels pressupostos de les entitats locals.

3. Aprovat inicialment el pressupost, s'ha d'exposar al públic durant el termini que assenyali la legislació de l'Estat reguladora de les hisendes locals, amb finalitat que els interessats hi puguin interposar reclamacions. Una vegada resoltes les que s'hagin presentat, en els termes que preveu la llei, el pressupost definitivament aprovat ha de ser inserit en el butlletí oficial de la corporació, si en té, i resumit, en el de la província.

4. L'aprovació definitiva del pressupost pel ple de la corporació s'ha de fer abans del 31 de desembre de l'any anterior al de l'exercici en què s'hagi d'aplicar.

5. Si el pressupost no és aprovat abans del primer dia de l'exercici econòmic corresponent, queda automàticament prorrogada la vigència de l'anterior.

Article 113.

1. Contra els actes que posin fi a les reclamacions formulades en relació amb els acords de les corporacions en matèria de pressupostos, imposició, aplicació i efectivitat de tributs o aprovació i modificació d'ordenances fiscals,

els interessats hi poden interposar directament el recurs contenciós administratiu.

2. El Tribunal de Comptes n'ha d'emetre en tot cas informe quan la impugnació afecti l'anivellament pressupostari o s'hi refereixi.

3. La interposició del recurs previst en el paràgraf primer i de les reclamacions establertes en els articles 49, 108 i 112, número 3, no suspèn per si sola l'efectivitat de l'acte o acord impugnat.

Article 114.

Les entitats locals queden sotmeses al règim de comptabilitat pública. L'Administració de l'Estat ha d'establir, amb caràcter general, el pla de comptes de les entitats locals.

Article 115.

La fiscalització externa dels comptes i de la gestió econòmica de les entitats locals correspon al Tribunal de Comptes, amb l'abast i les condicions que estableix la llei orgànica que el regula, i sense perjudici dels supòsits de delegació que s'hi preveuen.

Article 116.

Els comptes anuals s'han de sotmetre abans de l'1 de juny a informe de la Comissió Especial de Comptes de l'entitat local, la qual està constituïda pels membres dels diferents grups polítics integrants de la corporació, i també ha de ser objecte d'informació pública abans de sotmetre's a l'aprovació del ple, a fi que s'hi puguin formular reclamacions, inconvenients o observacions en contra. Tot això sense perjudici que es pugui denunciar davant el Tribunal de Comptes l'existència d'irregularitats en la gestió econòmica i en els comptes aprovats.

TÍTOL IX

ORGANITZACIONS PER A LA COOPERACIÓ DE L'ADMINISTRACIÓ DE L'ESTAT AMB LA LOCAL

Article 117.

1. La Comissió Nacional d'Administració Local és l'òrgan permanent per a la col·laboració entre l'Administració de l'Estat i l'Administració local.

2. La Comissió està formada, sota la presidència del ministre d'Administració Territorial, per un nombre igual de representants de les entitats locals i de l'Administració de l'Estat, que determina el Govern per reglament. La designació dels representants de les entitats locals correspon en tot cas a l'associació d'àmbit estatal amb més implantació.

3. La Comissió es reuneix amb la convocatòria prèvia del president, a iniciativa pròpia o a sol·licitud de la representació local. A les reunions hi poden assistir representants de les comunitats autònomes.

Els acords s'adopten per consens entre les dues representacions. La voluntat de la representació de les entitats locals s'obté per majoria absoluta dels seus membres.

Article 118.

1. Correspon a la Comissió:

A) Emetre informe en els casos següents:

a) Projectes de llei i reglaments de l'Estat en les matèries a què es refereix l'article 5 d'aquesta Llei, en tot el que afecti l'Administració local.

b) Criteris per a les autoritzacions d'operacions d'endeutament de les corporacions locals.

c) Prèviament i en els casos en què el Consell de Ministres acordi l'aplicació del que disposa l'article 61 d'aquesta Llei.

B) Fer propostes i suggeriments al Govern en matèria d'Administració local i, en especial, sobre:

a) Atribució i delegació de competències a favor de les entitats locals.

b) Distribució de les subvencions, crèdits i transferències de l'Estat a l'Administració local.

c) Participació de les hisendes locals en els tributs de l'Estat.

d) Previsions dels pressupostos generals de l'Estat que afectin les entitats locals.

2. La Comissió, per al compliment de les seves funcions, pot requerir a l'Institut d'Estudis d'Administració Local la realització d'estudis i l'emissió d'informes.

Article 119.

La Comissió pot sol·licitar als òrgans constitucionalment legítimats per a això la impugnació davant el Tribunal Constitucional de les lleis de l'Estat o de les comunitats autònomes que consideri lesives per a l'autonomia local garantida constitucionalment.

Aquesta mateixa sol·licitud la pot fer la representació de les entitats locals a la Comissió.

Article 120.

1. L'Institut d'Estudis d'Administració Local, adscrit al Ministeri d'Administració Territorial, és una entitat de dret públic, dotada de personalitat i capacitat jurídica i patrimoni propis, que actua amb plena autonomia funcional per al compliment dels seus fins.

Són fins essencials de l'Institut la recerca, l'estudi, la informació i la difusió sobre totes les matèries que afectin l'Administració local, així com la selecció, formació i perfeccionament de funcionaris de les entitats locals.

2. Són òrgans de govern de l'Institut el director i el Consell Rector. El director n'assumeix les funcions representatives, executives, de programació i coordinació, així com de direcció dels serveis. El Consell Rector, al qual correspon l'aprovació del pressupost, programa d'activitats i memòria anuals, està integrat pel director, que el presideix, i per vuit representants de les entitats locals designats per l'associació d'aquestes comunitats autònomes designats per un període anual i per l'ordre cronològic d'aprovació dels estatuts d'autonomia i cinc representants de l'Administració de l'Estat designats pel Ministeri d'Administració Territorial.

3. L'Institut, comprès entre les entitats a què es refereix l'article 5 de la Llei d'entitats estatals autònomes de 26 de desembre de 1958, té la consideració d'organisme autònom de caràcter administratiu als efectes del que estableix l'article 4 de la Llei general pressupostària de 4 de gener de 1977.

El Reglament de règim interior en regula l'organització i el funcionament, i ha de ser aprovat pel Ministeri d'Administració Territorial, a proposta del Consell Rector.

DISPOSICIONS ADDICIONALS

Primera.-1. Les competències legislatives o de desplegament de la legislació de l'Estat sobre règim local assumides, segons el que disposen els respectius estatuts, per les comunitats autònomes del principat d'Astúries, Cantàbria, la Rioja, Múrcia, Aragó, Castella-la Manxa, Castella i Lleó, Illes Balears, Extremadura i Madrid, s'exerceixen, segons els casos, en el marc del que estableixen l'article 13 i el títol IV d'aquesta Llei, així com, si és proce-

dent, en els termes i amb l'abast previstos en els articles 20.2, 32.2, 29 i 30 de la mateixa Llei.

2. Les funcions administratives que aquesta Llei atribueix a les comunitats autònomes s'entenen transferides a les esmentades al número anterior que tinguin, així mateix, totes les altres funcions de la mateixa índole que els transfereixi la legislació estatal que s'ha de dictar de conformitat amb el que estableix la disposició final primera d'aquesta.

Segona.-Les disposicions d'aquesta Llei, d'acord amb la Constitució i l'Estatut d'autonomia per al País Basc, s'apliquen als territoris històrics d'Àlaba, Guipúscoa i Biscaia, sense perjudici de les peculiaritats següents:

1. D'acord amb la disposició adicional primera de la Constitució i amb el que disposen els articles 3, 24.2 i 37 de l'Estatut basc, els territoris històrics d'Àlaba, Guipúscoa i Biscaia organitzen lliurement les seves pròpies institucions i dicten les normes necessàries per al seu funcionament, sense que els siguin aplicables les contingudes en aquesta Llei en matèria d'organització provincial.

2. Els territoris històrics d'Àlaba, Guipúscoa i Biscaia exerceixen les competències que els atribueixen l'Estatut basc i la legislació interna de la Comunitat Autònoma que es dicti en el seu desplegament i aplicació, així com les que aquesta Llei assigna amb caràcter general a les diputacions provincials.

3. En l'exercici de les competències que l'Estatut i la legislació de la Comunitat Autònoma que es dicti en el seu desplegament i aplicació els assignin, correspon a les institucions forals dels territoris històrics el desplegament normatiu i l'execució de la legislació bàsica de l'Estat en les matèries corresponents, quan així se'ls atribueixin.

4. Quan les institucions forals dels territoris històrics realitzin activitats en camps la titularitat competencial dels quals correspongui a l'Administració de l'Estat o a la comunitat autònoma, els seran aplicables les normes d'aquesta Llei que regulin les relacions de les diputacions provincials amb l'Administració de l'Estat i l'Administració autònoma, si s'escau, sempre que aquestes activitats les exerceixin en qualitat de diputacions provincials ordinàries, i no com a institucions forals d'acord amb el seu règim especial privatiu, cas en què només són aplicables aquestes normes quan despleguin o apliquin la legislació bàsica de l'Estat o n'envaeixin les competències.

5. En matèria d'hisenda, les relacions dels territoris històrics amb l'Administració de l'Estat s'han d'ajustar al que disposa la Llei del Concert econòmic amb la Comunitat Autònoma del País Basc.

6. Els territoris històrics del País Basc continuen conservant el seu règim especial en matèria municipal pel que fa al règim economicofinançer en els termes de la Llei del Concert econòmic, sense que això pugui significar un nivell d'autonomia de les corporacions locals basques inferior al que tinguin les altres corporacions locals, sense perjudici de l'aplicació del que disposa l'article 115 d'aquesta Llei i de les competències que sobre això puguin correspondre a la comunitat autònoma.

7. De conformitat amb la disposició adicional primera de la Constitució i els articles 10.4 i 37 de l'Estatut d'autonomia del País Basc, correspon a les institucions forals dels territoris històrics la facultat de convocar, exclusivament per al seu territori, els concursos a què es refereix l'article 99.2, paràgraf primer, per a les places vacants en aquest. Les convocatòries es poden publicar, a més, en el butlletí oficial del territori històric respectiu i en el «Boletín Oficial del País Vasco».

Així mateix, d'acord amb les disposicions esmentades en el paràgraf anterior, correspon a les institucions forals dels territoris històrics la facultat prevista en el paràgraf segon de l'article 99.3 de nomenament dels funcionaris a què es refereix l'article 92.3.

8. El percentatge del barem reservat a l'Estat a l'article 99.1 s'estableix en el 65 per 100, i s'atribueix un 10 per 100 del total possible a la comunitat autònoma del País Basc perquè fixi els mèrits que corresponguin al coneixement de les especialitats jurídiques i economicoadministratives que deriven dels seus drets històrics i especialment del Concert econòmic.

Dins del 25 per 100 restant, la corporació local interessada pot establir lliurement els mèrits específics que consideri convenients per les característiques locals.

9. D'acord amb el que disposa l'article 98 d'aquesta Llei, en el conveni que s'ha d'establir entre l'Institut d'Estudis d'Administració Local (IEAL) i l'Institut Basc d'Administració Pública (IVAP) per a la formació per aquest últim dels funcionaris a què es refereix el número 3 de l'article 92 del mateix text legal, la Comunitat Autònoma del País Basc pot incloure matèries o disciplines pròpies de les seves peculiaritats específiques, amb l'única condició del compliment dels requisits mínims d'ordre acadèmic que amb caràcter general estiguin establerts per a les qüestions d'exigència comuna a tot l'Estat, mai superiors als que regeixin per al mateix Institut d'Estudis d'Administració Local.

10. El control i la fiscalització interna de la gestió economicofinancera i pressupostària i la comptabilitat, tresoreria i recaptació de les diputacions forals s'organitza lliurement per aquestes en el marc del Concert Econòmic sense que hi sigui aplicable el que disposa l'article 92.3 d'aquesta Llei.

Tercera.—Aquesta Llei regeix a Navarra en tot el que no s'oposi al règim que per a la seva Administració local estableix l'article 46 de la Llei orgànica 13/1982, de 10 d'agost, de reintegració i amillorament del règim foral de Navarra. A aquests efectes, la normativa estatal que, d'acord amb les lleis esmentades en l'esmentat precepte, regeix a Navarra, s'entén modificada per les disposicions que conté aquesta Llei.

D'acord amb el que disposa el número 1 de l'esmentat article 46, és aplicable a la Comunitat Floral de Navarra el que estableix el número 2 de la disposició addicional primera d'aquesta Llei.

Quarta.—En el cas que, en aplicació del que preveu el número 2 de l'article 42 d'aquesta Llei, s'impedeixi de manera parcial i minoritària l'organització comarcal del conjunt del territori de la comunitat autònoma, la Generalitat de Catalunya, pel fet d'haver tingut aprovada en el passat una organització comarcal per a la totalitat del seu territori i preveure el seu Estatut, així mateix, una organització comarcal de caràcter general, pot acordar, mitjançant una llei aprovada per majoria absoluta de la seva assemblea legislativa, la constitució de la comarca o les comarques que restin per estendre aquesta organització a tot el seu àmbit territorial.

Cinquena.—1. Les entitats locals poden constituir associacions, d'àmbit estatal o autonòmic, per a la protecció i promoció dels seus interessos comuns, a les quals se'ls aplica, en cas que no hi hagi una normativa específica, la legislació de l'Estat en matèria d'associacions.

2. Les associacions d'entitats locals es regeixen pels seus estatuts, aprovats pels representants de les entitats associades, els quals han de garantir la participació dels seus membres en les tasques associatives i la representativitat dels seus òrgans de govern.

Sisè.—1. El règim especial del municipi de Madrid, contingut en el text articulat aprovat pel Decret 1674/1963, d'11 de juliol, modificat pel Decret 2482/1970, de 22 d'agost, continua vigent, fins que no es dicti la Llei prevista a l'article 6è de la Llei orgànica 3/1983, de 25 de febrer, de l'Estatut d'autonomia de la Comunitat de Madrid, llevat del que s'oposi, contradigui o sigui incompatible amb el que estableix aquesta Llei. En particular, queden expressament derogats els articles 2n, apartat c);

paràgraf 2, incís final; 11, 12, 13 i 39, paràgraf 2 de l'esmentada Llei especial, així com tots els que configuren un sistema de relacions interadministratives diferent del que preveu aquesta Llei.

2. El règim especial del municipi de Barcelona, contingut en el text articulat aprovat pel Decret 1166/1960, de 23 de maig; el Decret llei 5/1974, de 24 d'agost, i el Decret 3276/1974, de 28 de novembre, de constitució i desenvolupament de l'Entitat Metropolitana de Barcelona, i les seves disposicions concordants continuen vigents llevat del que s'oposi, contradigui o sigui incompatible amb el que estableix aquesta Llei.

DISPOSICIÓ DEROGATÒRIA

Queden derogades, quan s'oposin, contradiguin o siguin incompatibles amb les disposicions d'aquesta Llei:

a) La Llei de règim local, text articulat i refós, aprovat pel Decret de 24 de juny de 1955.

b) El text articulat parcial de la Llei 41/1975, de bases de l'Estatut de règim local, aprovat pel Reial decret 3046/1977, de 6 d'octubre.

c) La Llei 40/1981, de 28 d'octubre, sobre règim jurídic de les corporacions locals, sense perjudici de la vigència transitòria del règim de reclamacions economicoadministratives en els termes previstos a la disposició transitòria desena.

d) La Llei 11/1960, de 12 de maig, per la qual es crea i es regula la Mutualitat Nacional de Previsió de l'Administració Local.

e) Totes les altres normes, del mateix rang o inferior, que incorrin en l'oposició, contradicció o incompatibilitat a què es refereix el paràgraf inicial d'aquesta disposició.

DISPOSICIONS TRANSITÒRIES

Primera.—Les disposicions que ha de refundre el Govern en l'ús de l'autorització que li confereix la disposició final primera d'aquesta Llei constitueixen la legislació de l'Estat transitòriament aplicable en els termes dels diferents apartats del seu article 5, i com a conseqüència, segons els diversos supòsits que aquest preveu, tenen el caràcter de normativa estatal bàsica o, si s'escau, supletòria de la que puguin aprovar les comunitats autònomes.

Segona.—Fins que la legislació de l'Estat i la de les comunitats autònomes que es dicti de conformitat amb el que estableixen els articles 5, apartat b), lletra a); 25, apartat 2; i 36 d'aquesta Llei, no disposi una altra cosa, els municipis, les províncies i les illes conserven les competències que els atribueix la legislació sectorial vigent en la data d'entrada en vigor d'aquesta Llei.

Els municipis tenen, a més, en les matèries a què es refereix l'article 28 d'aquesta Llei, totes les competències d'execució que no estiguin conferides per l'esmentada legislació sectorial a altres administracions públiques.

Tercera.—Les comissions permanents municipals i les comissions de govern de les diputacions provincials constituïdes d'acord amb la Llei 39/1978, de 17 de juliol, d'eleccions locals, cessen en les seves funcions en el moment en què quedin designades pel president de la corporació les respectives comissions de govern, cosa que s'ha de fer dins el termini màxim de tres mesos des de l'entrada en vigor d'aquesta Llei en tots els ajuntaments i diputacions en què, d'acord amb aquesta, l'existència d'aquest òrgan sigui preceptiva.

Quarta.—Els municipis que en què l'organització actual quedi afectada pel que estableix la lletra a) del número 1 de l'article 29 d'aquesta Llei, la mantenen fins a la celebració de les pròximes eleccions locals.

Cinquena.—En el termini de sis mesos des de l'entrada en vigor d'aquesta Llei, l'Administració de l'Estat ha d'organitzar el Registre previst a l'article 14, i inscriure-hi, en

un primer moment, totes les entitats locals a què es refereix aquesta Llei, sota la seva actual denominació.

Sisena.-1. Dins dels cinc mesos següents a l'entrada en vigor d'aquesta Llei, el Govern ha d'aprovar el Reglament d'organització i funcionament de la Comissió Nacional d'Administració Local.

2. Dins del mateix termini indicat al número anterior, el ministre d'Administració Territorial ha d'aprovar el Reglament de l'Institut d'Estudis d'Administració Local.

3. Dins dels tres mesos següents a l'entrada en vigor dels reglaments a què fan referència els números anteriors, han de quedar constituïts la Comissió Nacional d'Administració Local i el Consell Rector de l'Institut d'Estudis d'Administració Local d'acord amb les seves previsions i amb el que disposa aquesta Llei.

Setena.-1. Mentre no es desplegui el que disposa aquesta Llei per als funcionaris públics que requereixin habilitació nacional, és aplicable als qui integren els actuals cossos nacionals d'Administració local el règim estatutari vigent en tot el que sigui compatible i no quedi derogat per aquesta Llei i per la legislació general de l'Estat en matèria de funció pública. Els actuals membres dels cossos nacionals de secretaris, interventors i dipositaris tenen a tots els efectes l'habilitació de caràcter nacional que regula aquesta Llei.

2. S'autoritza el Govern perquè, a iniciativa del ministre d'Administració Territorial i a proposta del ministre de la Presidència, declari a extingir determinats cossos quan ho exigeixi el procés general de racionalització o el degut compliment d'aquesta Llei, establint els criteris, requisits i condicions perquè els funcionaris d'aquests cossos s'integrin en altres.

3. Els funcionaris de l'actual cos nacional de directors de bandes de música civils, que queda suprimit en virtut del que disposa aquesta Llei, passen a formar part de la plantilla de la respectiva corporació com a funcionaris propis d'aquesta, amb respecte íntegre dels seus drets i la situació jurídica sorgits a l'empara de la legislació anterior, inclòs el de trasllat a altres corporacions locals, per a la qual cosa tenen preferència absoluta en els concursos que aquestes convoquin per cobrir places d'aquesta naturalesa.

Vuitena.-1. Les administracions locals no poden subscriure contractes de col·laboració temporal en règim de dret administratiu, ni renovar els existents.

2. En el termini de sis mesos, a partir de la data d'entrada en vigor d'aquesta Llei, les administracions locals han de procedir a fer la classificació de les funcions desenvolupades fins aquell moment pel personal contractat administratiu.

Aquesta classificació ha de determinar els llocs a ocupar, segons els casos, per funcionaris públics o per personal laboral fix o temporal.

D'aquesta classificació poden derivar-ne les modificacions necessàries a la plantilla.

3. Tot el personal que hagi prestat serveis com a contractat administratiu de col·laboració temporal o com a funcionari d'ocupació interí pot participar en les proves d'accés per cobrir les places corresponents.

En tot cas, aquestes convocatòries d'accés han de respectar els criteris de mèrit i capacitat, mitjançant les proves selectives que es determinin per reglament, en les quals s'han de valorar els serveis efectius prestats per aquest personal.

4. Mentre hi hagi en vigor contractes administratius i nomenaments de funcionaris d'ocupació en qualsevol Administració pública, aquests queden suspesos durant el temps en què els qui els ocupen ocupin en una corporació local un càrrec electiu retribuït i de dedicació exclusiva. Durant els trenta dies següents al cessament en aquestes condicions, aquests tenen dret a reintegrar-se en el lloc de treball que ocupaven fins a la suspensió,

sempre que es continuïn donant les condicions legals per al restabliment ple de les relacions corresponents.

Així mateix, conserven els drets adquirits fins al moment de la suspensió i se'ls reconeixen, a títol personal, els que puguin haver adquirit durant aquesta per l'aplicació de disposicions de caràcter general.

Novena.- En el termini màxim d'un any des de l'entrada en vigor d'aquesta Llei el Govern ha de disposar, mitjançant real decret, la dissolució de la Mancomunitat de Diputacions de Règim Comú, i establir el que sigui necessari per a la liquidació del patrimoni, les obligacions i el personal d'aquesta.

Desena.-1. Als acords d'aprovació de pressupostos i d'ordenances fiscals d'imposició i ordenació de tributs locals, així com als actes d'aplicació i efectivitat de les ordenances, aprovats o dictats per les corporacions locals dins del termini d'un any des de l'entrada en vigor d'aquesta Llei, els és aplicable el règim de reclamacions econòmico-administratives actualment vigent.

2. Així mateix, es continuen en tot cas tramitant en la via econòmicoadministrativa les reclamacions interposades davant els tribunals econòmicoadministratius provincials i els recursos d'alçada presentats davant el tribunal econòmicoadministratiu central, amb anterioritat a la data assenyalada al número anterior i que per llavors estiguin pendents de resolució.

DISPOSICIONS FINALS

Primera.-S'autoritza el Govern de la Nació per refondre en el termini d'un any, i en un sol text, les disposicions legals vigents d'acord amb el que estableix la disposició derogativa. La refosa ha també comprèn la regularització, l'aclariment i l'harmonització d'aquestes disposicions.

El Govern, dins del mateix termini, ha de procedir a actualitzar i ajustar al que disposa aquesta totes les normes reglamentàries que continuïn vigents i, en particular, els reglaments següents:

a) El Reglament de població i demarcació territorial de les entitats locals, aprovat pel Decret de 17 de maig de 1952, amb les modificacions de què hagi estat objecte per disposicions posteriors.

b) El Reglament d'organització, funcionament i règim jurídic de les corporacions locals, aprovat pel Decret de 17 de maig de 1952, amb les modificacions de què hagi estat objecte per disposicions posteriors.

c) El Reglament de funcionaris d'Administració local, aprovat pel Decret de 30 de maig de 1952, amb les modificacions de què hagi estat objecte per disposicions posteriors.

d) El Reglament de contractació de les corporacions locals, aprovat pel Decret de 9 de gener de 1953, amb les modificacions de què hagi estat objecte per disposicions posteriors.

e) El Reglament de béns de les entitats locals, aprovat pel Decret de 27 de maig de 1955, amb les modificacions de què hagi estat objecte per disposicions posteriors.

f) El Reglament de serveis de les corporacions locals, aprovat pel Decret de 17 de juny de 1955, amb les modificacions de què hagi estat objecte per disposicions anteriors.

Segona.-1. Els funcionaris públics de l'Administració local tenen la mateixa protecció social, en extensió i intensitat, que la que es dispensi als funcionaris públics de l'Administració de l'Estat i està integrada en el sistema de Seguretat Social.

2. L'aportació dels funcionaris de l'Administració local per al finançament de la seva Seguretat Social és la mateixa que s'estableix per als funcionaris públics de l'Administració de l'Estat, si és idèntica l'acció protectora.

3. La gestió de la Seguretat Social dels funcionaris de l'Administració local és a càrrec de la MUNPAL, persona jurídica i patrimoni propi per al compliment dels seus fins, adscrita orgànicament al Ministeri d'Administració Territorial, al qual correspon la seva superior direcció i tutela.

La MUNPAL gaudeix dels mateixos beneficis de pobresa, franquícia postal i telegràfica i exempcions tributàries, reconeguts a les entitats gestores de la Seguretat Social, d'acord amb el que estableix la Llei general de Seguretat Social, i pel que fa a la resta li és aplicable la Llei 11/1960, en tot el que no s'oposi a aquesta Llei i les seves normes de desplegament.

Tercera.-El personal de les policies municipals i dels cossos de bombers ha de tenir un estatut específic, aprovat per reglament, tenint en compte respecte als primers la Llei de forces i cossos de seguretat de l'Estat.

Quarta.-1. Queden expressament derogats els articles 344 a 360, tots dos inclusivament, de la Llei de règim local, de 24 de juny de 1955, sobre el Servei Nacional d'Inspecció i Assessorament de les Corporacions Locals.

2. El Govern ha de regular en el termini de tres mesos a comptar de l'entrada en vigor d'aquesta Llei, les peculiaritats del règim orgànic i funcional del personal anteriorment adscrit a l'esmentat Servei, que es regeix per la legislació de funcionaris civils de l'Estat.

3. Per al compliment degut de les funcions que competeixen a l'Administració de l'Estat, en relació amb les

entitats locals, el Govern pot adscriure als seus serveis funcionaris de les corporacions locals.

Cinquena.- A partir de l'entrada en vigor d'aquesta Llei, els municipis que siguin cap de partit judicial on no hi hagi cap establiment penitenciari assumeixen, en règim de competència delegada, l'execució del servei de dipòsit de detinguts a disposició judicial, i la custòdia dels detinguts correspon a la policia municipal en funcions de policia judicial.

L'Administració competent en matèria penitenciària ha de posar a disposició dels municipis a què es refereix el paràgraf anterior els mitjans econòmics suficients per al manteniment d'aquest servei en els termes que preveu la legislació sectorial corresponent.

Per tant,

Mano a tots els espanyols, particulars i autoritats, que compleixin aquesta Llei i que la facin complir.

Palma de Mallorca, 2 d'abril de 1985.

JUAN CARLOS R.

El president del Govern,
FELIPE GONZÁLEZ MÁRQUEZ